

KURDÎ

NIVÎSKAR

Prof. Dr. Kadri Yıldırım
Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman Adak
Yrd. Doç. Dr. Hayrullah Acar
Öğr. Gör. Zülküf Ergün
Öğr. Gör. İbrahim Bingöl
Öğr. Gör. Ramazan Pertev

5

Kurmancî





Institut kurde de Paris

EDİTÖR

Prof. Dr. Kadri YILDIRIM

PROGRAM GELİŞTİRME

Yrd. Doç. Dr. Cevat YILDIRIM

Yrd. Doç. Dr. Akif AKTO

REHBERLİK UZMANI

Öğr. Gör. Ramazan PERTEV

ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman EKİNCİ



Institut kurde de Paris



Institut kurde de Paris



Institut kurde de Paris



Institut kurde de Paris

KURDÎ

5

Kurmancî





Institut kurde de Paris

NAVEROK

Unîteya 1.

Alfabeya Me

10-26

Unîteya 2.

Ez û Malbata Xwe

27-40

Unîteya 3.

Xwendîngeh û Jîngeha Min

41-54

Unîteya 4.

Laş û Tenduristî

55-68

Unîteya 5.

Demsal û Salname

69-90

Unîteya 6.

Xwarin û Vexwarinên Me

91-100

Unîteya 7.

Lîstik û Xeberoşk

101-114

Unîteya 8.

Çalakiyên Serbest

115-126

Unîteya 9.

Hatûçû-Geştûger

127-140

FERHENGOK

141-146



Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

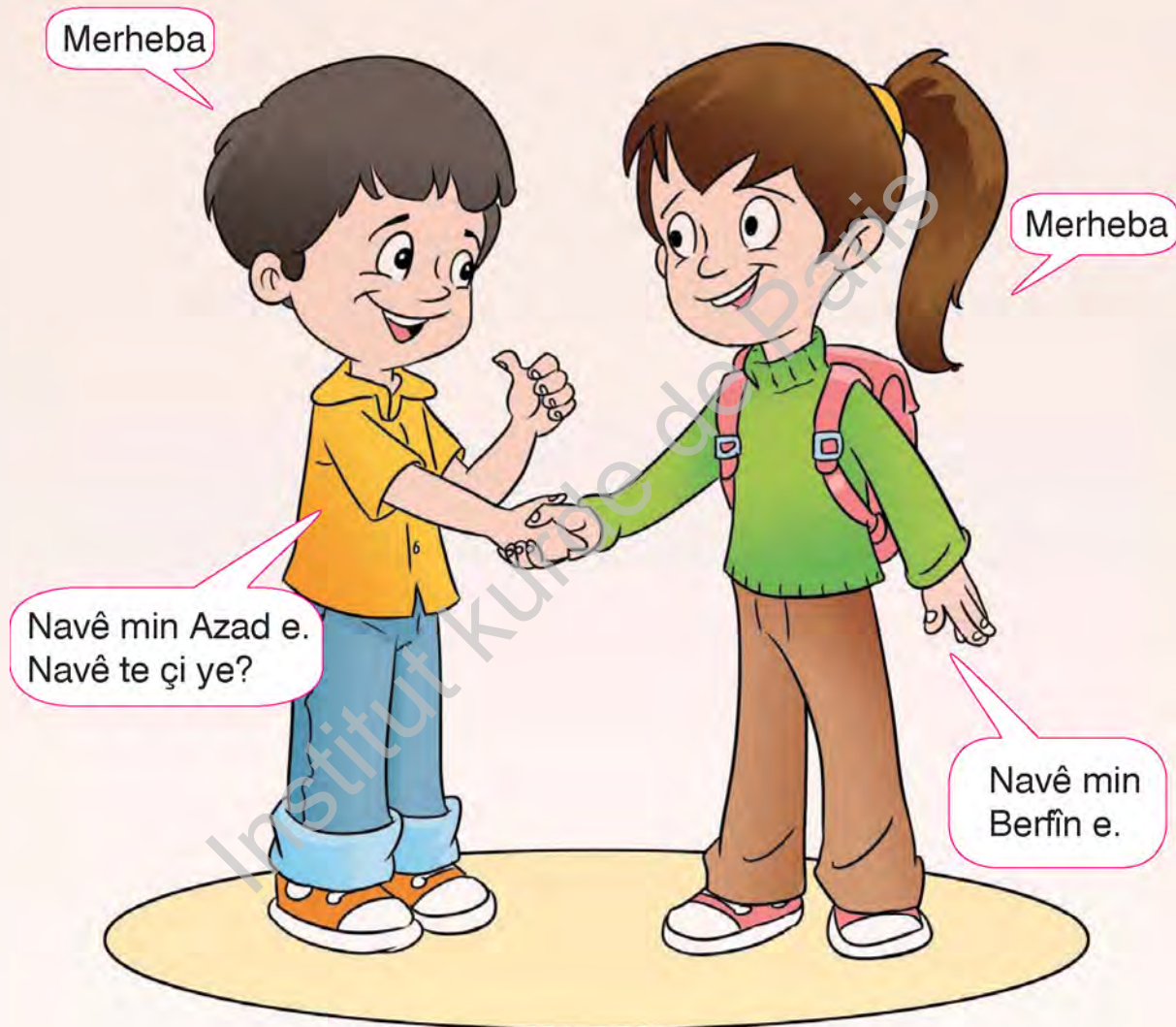
Alfabeya Me

1.





Hevnasîn û silavdayîn



- Berfîn:** Tu çawa yî Azad?
Azad: Ez baş im, gelek spas. Tu çawa yî?
Berfîn: Ez jî baş im, gelek spas.



- Azad:** Rozerîn tu ji ku yî?
- Rozerîn:** Ez ji Wanê me, tu ji ku yî?
- Azad:** Ez ji Diyarbekirê me.
- Rozerîn:** Ez bi nasîna te kêfxweş bûm.
- Azad:** Ez jî kêfxweş bûm.



Beşa 1. Dema xwendinê

1. Tîpên girdek

A B C Ç D E Ê F G H
I Î J K L M N O P Q R
S Ş T U û V W X Y Z

2. Tîpên hûrdek

a b c ç d e ê f g h
i î j k l m n o p q r
s ş t u û v w x y z



Beşa 2. Dema xwendin û nivîsînê

a. Tîpên jêrîn bixwînin û awayên wan ên hûrdek binivîsin.

ACD	EFÊ	BÇH	YZI	XUW
.....
GVÛ	ÎJO	QML	THR	NŞK
.....
PSV	XÊW	ÎQÛ	IRO	WUX
.....

b. Tîpên jêrîn bixwînin û awayên wan ên girdek binivîsin.

azb	ycx	çwv	ûdt	eşs
.....
rêf	qho	plm	gik	lîn
.....
maq	wqê	xjû	abz	wûx
.....

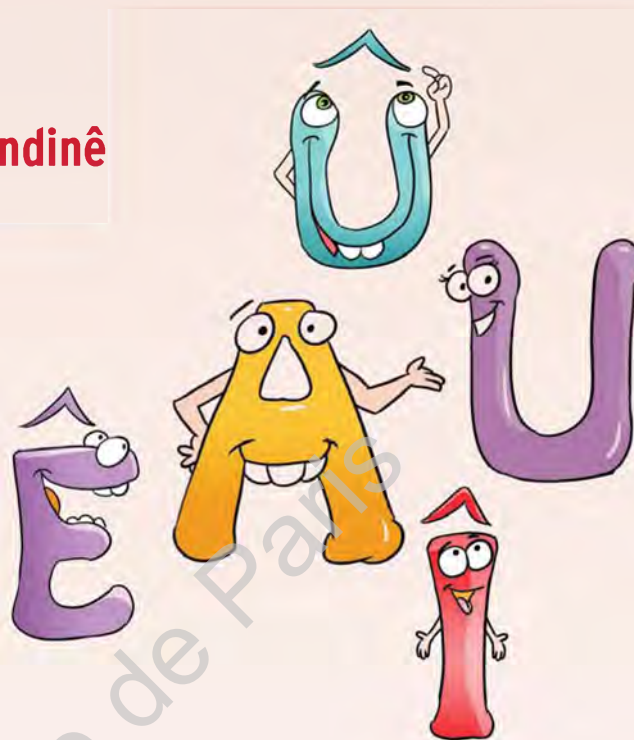


Beşa 3. Dema xwendinê

a. Tîpên dengdêr

Dengdêrên girdek: A E Ê Î Î O U Û

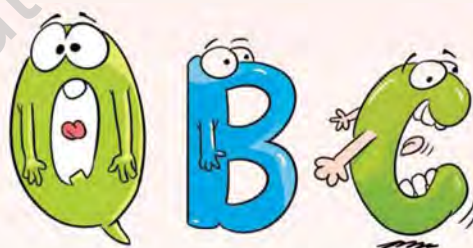
Dengdêrên hûrdek: a e ê î î o u û



b. Tîpên bêdeng

Bêdengên girdek: B C Ç D F G H J K L M N P Q R S Ş T V W X Y Z

Bêdengên hûrdek: b c ç d f g h j k l m n p q r s ş t v w x y z



c. Pevdeng

Xw: xwendin, xwîn, bixwîne, xwe, xwê, xwelî, xweş





Beşa 4. Dema xwendinê

a. Tîpên dengdêr bi nîşaneyên ✓ nîşan bidin.

D.....	R.....	I.....	O.....	L.....	U.....
A.....	H.....	Q.....	Z.....	T.....	N.....
C.....	Ê.....	W.....	J.....	Û.....	Ç.....
V.....	E.....	X.....	B.....	Î.....	S.....

b. Bêjeyên jêrîn bixwînin.

ÎRO	DOZ	AXA	YEK	HÊK
XOF	BIR	FÊR	SER	QAL
KAL	WAR	ZÊR	SAZ	BÎR
XWÊ	DÊR	KÛR	MAR	ZER
MÊR	MÎR	ŞÊX	VIR	TÛR

c. Bêjeyên jêrîn bixwînin.

mêr	mîr	şêx	vir	tûr	îro	doz	axa	yek	hêk
xof	bir	fêr	qal	kal	war	yar	zêr	saz	bîr
xwê	dêr	kûr	mar	zer	ser	car	hûr	pir	kêr



Beşa 5. Dema guhdarîkirin û xwendinê

T î p û B ê j e !

A

A a Av agir

B

B b Bar bajar

C

C c Cêwî ceh

Ç

Ç ç Çal çav

D

D d Dapîr dar

E

E e Elok ez

Ê

Ê ê Êvar êzing

F

F f Ferheng firingî

G

G g Ga goşt

H

H h Hêk hinar

I

I i Bira kiras

Î

Î î Îsot încas

J

J j Jîjo jajî

K

K k Kîso kevir

L

L l Lepik lêv

M

M m Mar masî

N

N n Nan nêrî

O

O o Por dor

P

P p Paç pel

Q

Q q Quling qjîk

R

R r Roj rê

S

S s Sêv sênî

Ş

Ş ş Şivan şev

T

T t Tû tîr

U

U u Gul kund

Û

Û û Mû bilûr

V

V v Tav kavir

W

W w Welat werdek

X

X x Xezal xiyar

Y

Y y Yek çay

Z

Z z Zer zêr

Xw

Xw Xwê xwêlî



Beşa 6. Dema axaftin û nivîsînê

a. Tîpên jêrîn di nava bêjeyekê de bi kar bînin.

Ş.....	Y.....	Q.....
Û.....	XW.....	U.....
X.....	P.....	I.....
Ç.....	R.....	J.....

b. Tîpên jêrîn di nava bêjeyekê de bi kar bînin.

C.....	H.....	O.....
A.....	K.....	M.....
G.....	N.....	Ê.....
B.....	L.....	Î.....

c. Tîpên jêrîn di nava bêjeyekê de bi kar bînin.

D.....	T.....
F.....	V.....
E.....	Z.....
S.....	W.....



Beşa 7. Dema axaftin û nivîsînê

Navên wêneyên jêrîn bibêjin û binivîsin !





Beşa 8. Dema xwendinê

Tîpên nêzdeng bixwînin !

e - ê
zer - zêr
ker - kêr
mer - mêr

i - î
birin - birîn
kirin - kirîn
pir - pîr

u - û
kur - kûr
tu - tû

h - x
hêz - xêz
hîç - xîç
hew - xew

v - w
ev - ew
dev - dew
hev - hew

k - q
ker - qer
kelandin - qelandin
kelem - qelem



Beşa 9. Dema lîstikê

Lîstika tîpan

Were em bi lîstika tîpan bilîzin.

Ev lîstik çawa ye?

Ez dê ji te re hinek tîpan bibêjim, tu jî mînakên wan bide.

Em dest pê bikin!

Azad: Ê

Berfîn: Êzing

Azad: A

Berfîn: Agir

Azad: Î

Berfîn: Îsot

Azad: Q

Berfîn: Qijik

Azad: M

Berfîn: Masî

Azad: W

Berfîn: Wêne

Azad: X

Berfîn: Xanî

Azad: Xw

Berfîn: Xwê

Azad: Her bijî Berfîn.

Berfîn: Spas Azad can.



Beşa 10. Dema jimartinê

E m b i j m ê r i n !

1	yek	11	yazdeh
2	du	12	diwazdeh
3	sê	13	sêzdeh
4	çar	14	çardeh
5	pênc	15	pazdeh
6	şeş	16	şazdeh
7	heft	17	hevdeh
8	heşt	18	hejdeh
9	neh	19	nozdeh
10	deh	20	bîst



Beşa 11. Dema axaftin û nivîsînê

a. Navên jimareyên jêrîn bibêjin û binivîsin.

1	2	3	4	5	6
.....

b. Navên jimareyên jêrîn bibêjin û binivîsin.

7	8	9	10	11	12
.....

c. Navên jimareyên jêrîn bibêjin û binivîsin.

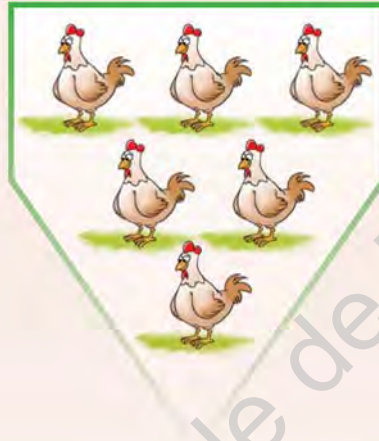
13	14	15	16
.....
17	18	19	20
.....



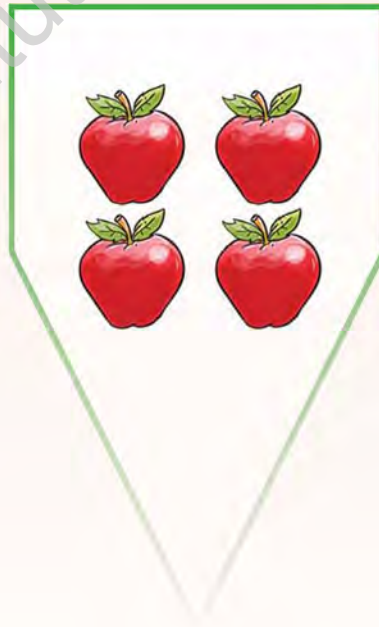
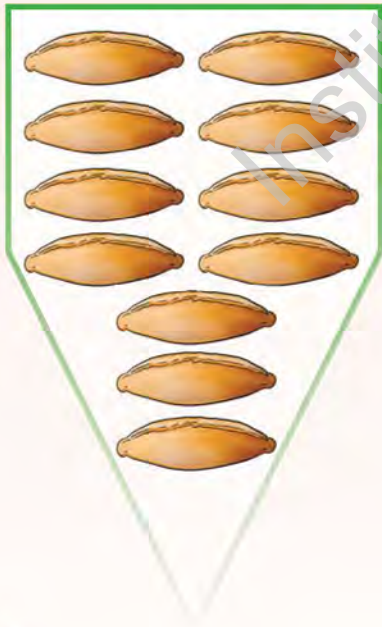


Beşa 12. Dema axaftin û nivîsînê

a. Jimareyên kîso, dîk û jîjoyên jêrîn bibêjin û binivîsin.



b. Jimareyên nan, sêv û zebeşên jêrîn bibêjin û binivîsin.





Beşa 13. Dema xwendina sirûdê

SIRÛDA TÎPAN

Em şagirt in, em dixwînin, **A, B, C,**
 Nivîsandin, ew ji me re armanc e.
 Tîpên me tev sî û yek in, **Ç, D, E,**
 Xweşî ev e, bi zimanê kurdmanç e.

Ê, F, G, H, hem rehet e, hem şîrîn.
I, Î, J, K, xweş dixwînim bi qîrîn.
L, M, N, O, hê mayîne hinên din.
 Gelî kurdan, werin tev de bixwînin.

P, Q, R, S, Ş, T, U, Û, tu meyze
V, W, X, ne, ez şaş nakim yek levze.
 Heşt dengdêr in, heçî bêdeng bîst û sê
 Riya ronî xwendîgeh e, ma **Y, Z.**

Hisênê Emîn

NOTÊN UNÎTEYA 1.

Institut kurde de Paris

UNÎTEYA
Ez û Malbata Xwe

2.



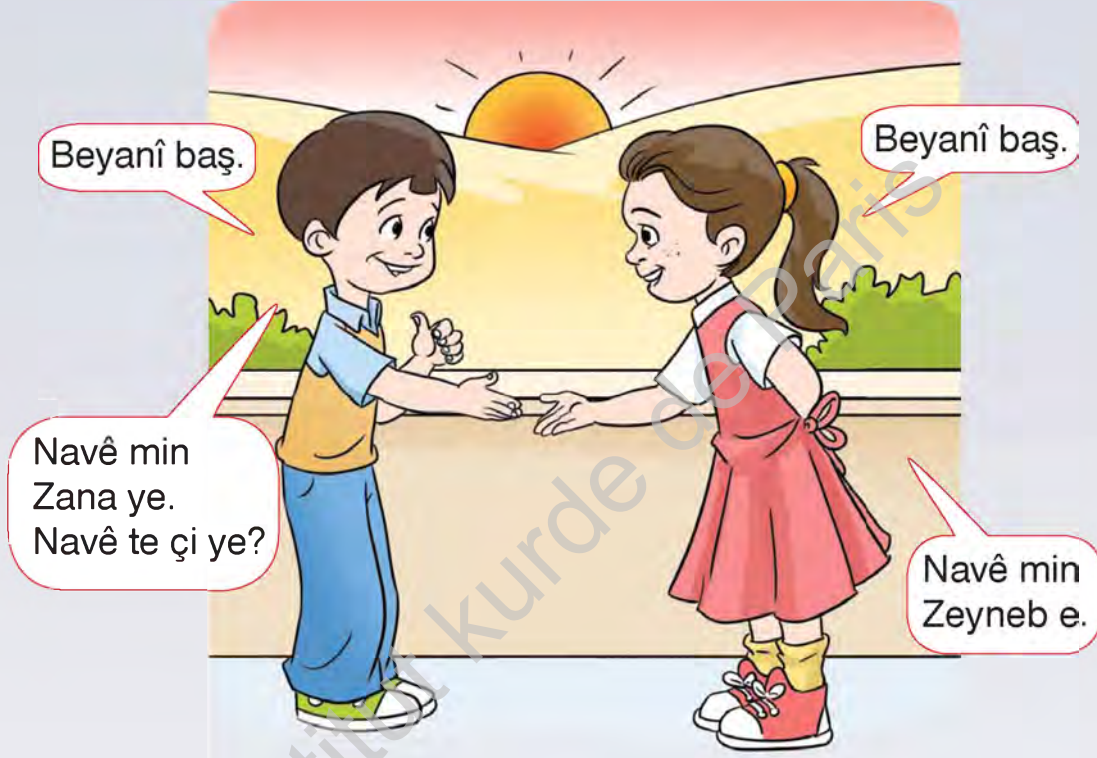


Institut kurde de Paris



Beşa 1. Dema xwendin û axaftinê

Danên rojê
Beyanî baş



Beyanî baş.

Beyanî baş.

Navê min
Zana ye.
Navê te çi ye?

Navê min
Zeyneb e.

Zeyneb: Tu çawa yî Zana?

Zana: Ez baş im, gelek spas. Tu çawa yî?

Zeyneb: Ez jî baş im, gelek spas.



Beşa 2. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Beyanî baş.

Ez.....

Tu çawa yî?

Navê min Zeyneb e.



Beşa 3. Dema xwendin û axaftinê
Roj baş



Roj baş.

Roj baş.

- Berfîn:** Tu çawa yî Azad?
Azad: Ez baş im spas dikim.
Berfîn: Azad tu diçî ku?
Azad: Ez diçim xwendingehê?
Berfîn: Ez jî diçim xwendingehê.
Azad: Baş e, em bi hev re biçin.



Beşa 4. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Tu çawa yî?
Ez.....

Ez jî diçim xwendingehê.

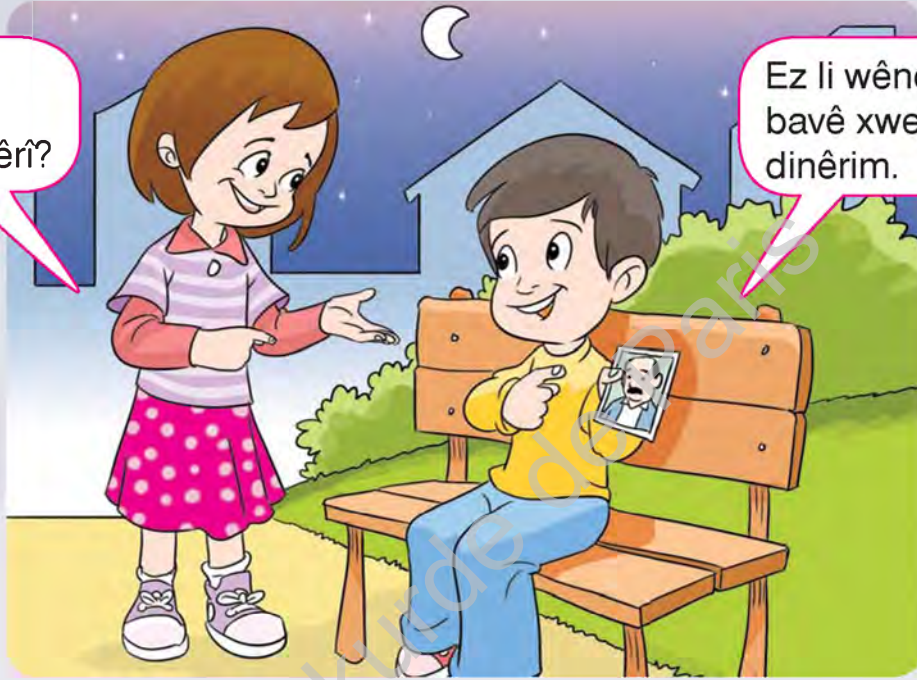
Tu diçî ku?
Ez.....

Baş e,.....



Beşa 5. Dema xwendin û axaftinê Êvar baş

Êvar baş,
Dilgeş.
Tu li çi dinêrî?



Ez li wêneyê
bavê xwe
dinêrim.

Rewşen: Ev kî ye?

Hesen: Ev bavê min e, navê wî Mistefa ye.

Rewşen: Bavê te çi karî dike?

Hesen: Bavê min mamoste ye.



Beşa 6. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Êvar baş.

.....

Ev kî ye?

.....

Bavê te çi karî dike?

.....



Beşa 7. Dema xwendin û axaftinê

Şev baş

Şev baş Ronî.



Şev baş, Sînem.

Sînem: Tu bi xêr hatî.

Ronî: Di nava xêrê de bî.

Sînem: Em çî bikin?

Ronî: Em spartekên xwe çê bikin.

Sînem: Baş e, em bi hev re bixebitin.

Ronî: Spartekên me qediyên, ez dê biçim.

Sînem: Ser çavan.

Ronî: Bi xatirê te.

Sînem: Bi xêr biçî.



Beşa 8. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Şev baş.

Tu bi xêr hatî.

Bi xatirê te.



Beşa 9. Dema xwendin û axaftinê
Xwe bide nasîn



Delal: Tu ji ku yî?

Ronî: Ez ji Mêrdînê me, tu ji ku yî?

Delal: Ez ji Dêrsimê me. Tu di pola çendan de yî?

Ronî: Ez di pola pêncan de me.

Delal: Tu çend salî yî?

Ronî: Ez deh salî me, tu çend salî yî?

Delal: Ez yazdeh salî me.

Ronî: Ez kêfxweş bûm.

Delal: Ez jî kêfxweş bûm.



Beşa 10. Dema axaftinê



Navê min Zelal e.
Ez ji Diyarbekirê me.
Ez di pola pêncan de dixwînim.
Ez yazdeh salî me.



Navê min Zana ye.
Ez ji Rihayê me.
Ez di pola şeşan de dixwînim.
Ez diwazdeh salî me.



Navê min Azad e.
Ez ji Mûşê me.
Ez yazdeh salî me.



Navê min Fatma ye.
Ez ji Hekariyê me.
Ez çardeh salî me.

Beşa 11. Dema nivîsînê



Valahiyên
li kêlekê
dagirin.

Navê min.....
Ez ji.....
Ez di pola.....de dixwînim.
Ez.....salî me.



Beşa 12. Dema axaftinê

Ez malbata xwe didim nasîn

Navê bavê min Harûn e. Malbata min ji heft kesan pêk tê: Bapîrê min, dapîra min, bavê min, diya min, xwişka min û birayê min. Ez ji malbata xwe pir hez dikim.



Ev bapîrê min e.

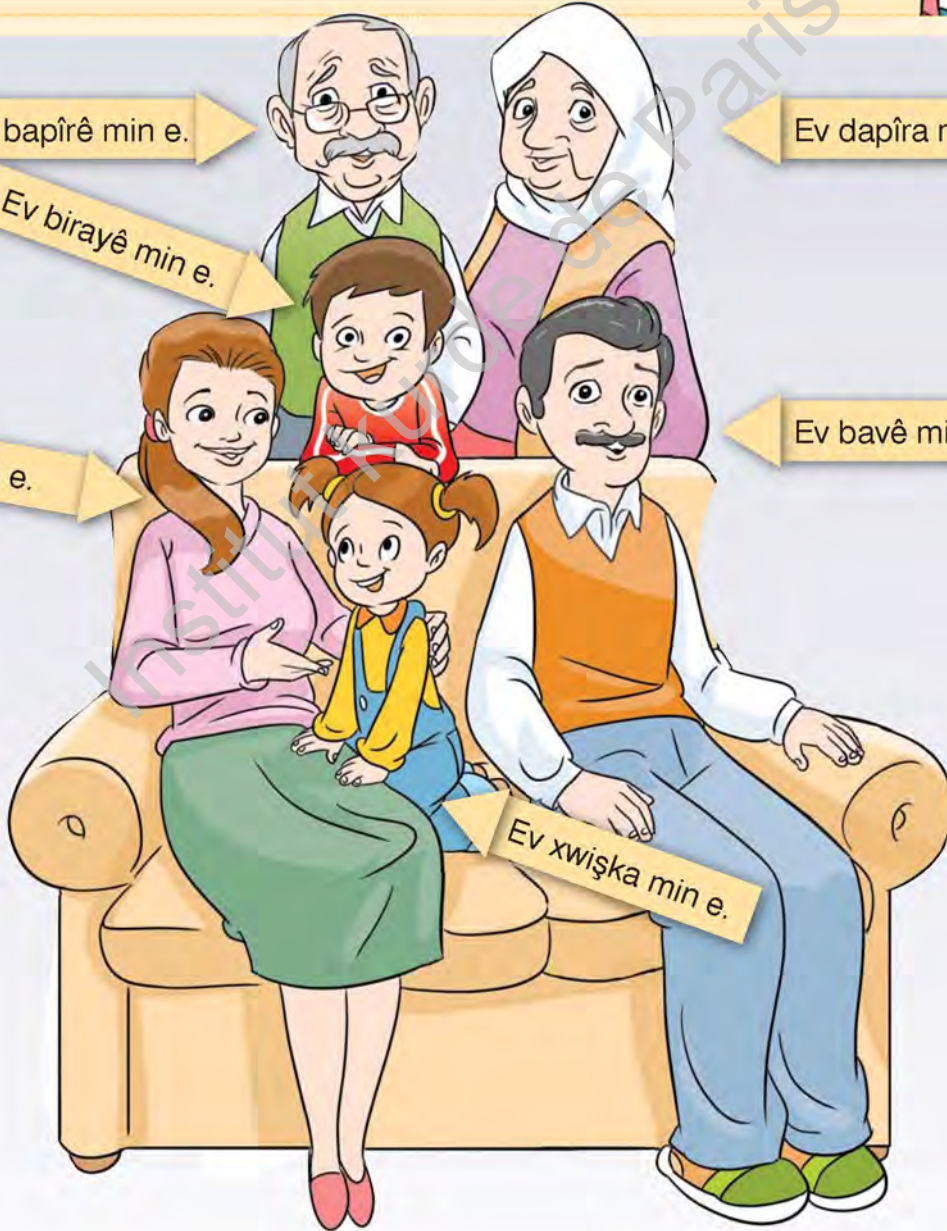
Ev dapîra min e.

Ev birayê min e.

Ev bavê min e.

Ev diya min e.

Ev xwişka min e.





Beşa 13. Dema axaftinê
Hevalên xwe bide nasîn



Zozan
hevala min e.



Baran hevalê
min e.

Baran diçe xwendingeha seretayî.
Ew di pola 4-Ayê de dixwîne.

Zozan diçe xwendingeha navîn.
Ew di pola 5-Byê de dixwîne.



Beşa 14. Dema xwendin û axaftinê

**Hobiyên
me**

- Azad:** Ez ji xwendinê pir hez dikim.
Baran: Ez ji werzişê hez dikim.
Kerem: Ez bi ajotina bisiklêtê kêfxweş dibim.
Husna: Ez bi xwedîkirina masiyan kêfxweş dibim.
Adem: Ez ji çêkirina wêneyan gelekî hez dikim.



Beşa 15. Dema axaftinê
Malbata xwe bide nasîn



Ez, bavê min, diya min û xwişka min.



Beşa 16. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Malbata te ji çend kesan pêk tê?
.....

Bavê te çi karî dike?
.....

Diya te çi karî dike?
.....

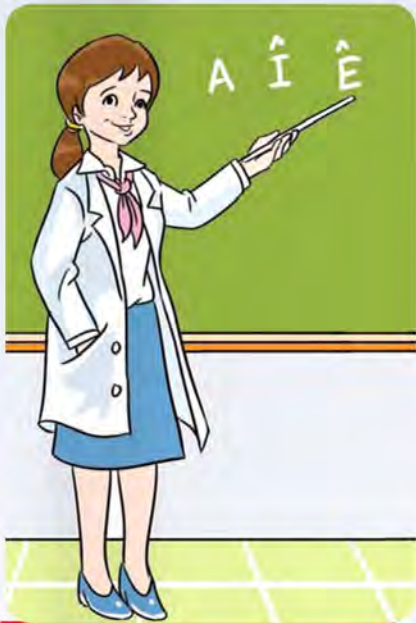
Çend xwişk û birayên te hene?
.....

Tu diçî xwendîngehê?
.....

Tu di pola çendan de yî?
.....



Beşa 17. Dema axaftinê
Di malbatê de jiyân



Diya min mamoste ye.



Mamê min berber e.



Bavê min nûjdar e.



Beşa 18. Dema nivîsînê

**Valahiyên
li kêlekê
dagirin**

Diya min.....ye.

Bavê min.....e.

Meta min.....malê ye.

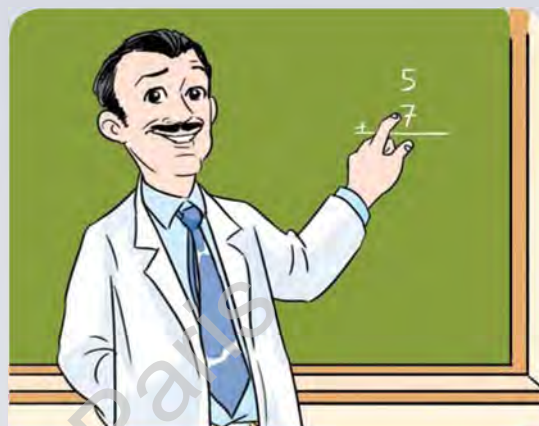
Mamê min.....e.



Beşa 19. Dema axaftinê
Kar û pîşe



Ez nanpêj im, di firinê de nan dipêjim.



Ez mamoste me. Dersa
xwendekaran didim. Ez ji
zarokan hez dikim.



Ez nûjdar im. Bi tendurîstiya
mirovan re mijûl im.



Ez hosteyê dîwaran im, dîwaran
lê dikim.



Ez hemşîre me. Ez alîkariya
nexweşan dikim.

NOTÊN UNÎTEYA 2.

Institut kurde de Paris



UNÎTEYA

Xwendingeh û

Jîngeha Min

3.





Institut kurde de Paris



Beşa 1. Dema guhdarîkirin û xwendinê Xwendingeha min

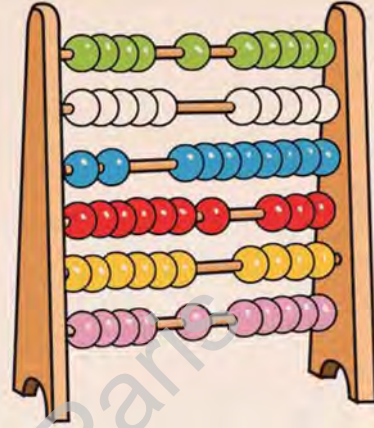


- Serhed:** Tu diçî kîjan xwendingehê?
- Mûsa:** Ez diçim Xwendingeha Selahedînê Eyûbî. Tu?
- Serhed:** Ez jî diçim Xwendingeha Ehmedê Xanî.
- Mûsa:** Tu di kîjan polê de yî?
- Serhed:** Ez di pola 5-Byê de me. Tu di kîjan polê de yî?
- Mûsa:** Ez jî di pola 5-Ayê de me.
Tu herî zêde ji kîjan dersê hez dikî?
- Serhed:** Ez herî zêde ji dersa kurdî hez dikim.
- Mûsa:** Ez jî ji dersa dîrokê hez dikim.
- Serhed:** Ez ji bo te serkeftinê dixwazim.
- Mûsa:** Serkeftin ji bo te jî.



Beşa 2. Dema xwendin û axaftinê Dersên me

Ez di dersa bîrkariyê de
mijara jimareyan hîn dibim.



Ez di dersa kurdî de hînî
zimanê xwe dibim.

Ez di dersa komelayetiyê de
mijarên çandî hîn dibim.



Ez di dersa dînî de jiyana
pêxemberan hîn dibim.

Unîteya 3.

Xwendingeh û Jîngeha Min

Ez di dersa werzişê de
bi topê dilîzim.



Em dersa xwe ya fenê li
laboratiwarê dikin.

Ez di dersa muzîkê de
stranan dibêjim.



Beşa 3. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Mijara jimareyan di dersa.....de tê hînkirin.

Ez zimanê xwe di dersa.....de hîn dibim.

Mijarên çandî di dersa.....de tên hînkirin.

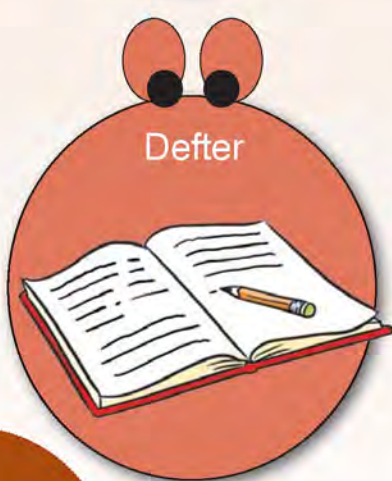
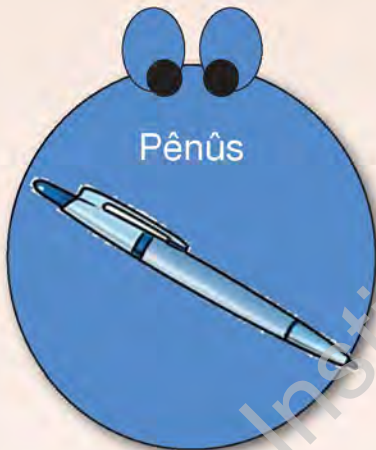
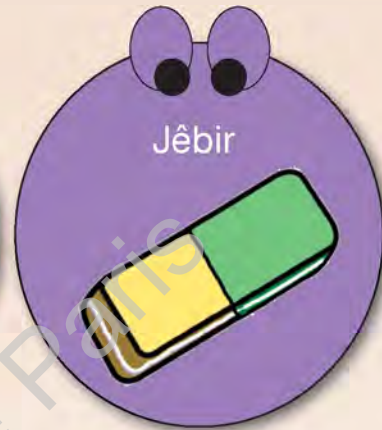
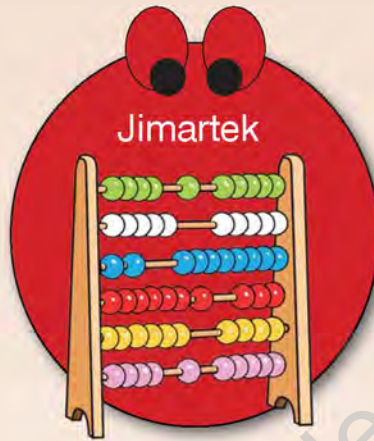
Jiyana pêxemberan di dersa.....de tê hînkirin.

Stran di dersa.....de tên hînkirin.



Beşa 4. Dema xwendinê

Kelûpelên xwendingehê





Beşa 5. Dema guhdarîkirin û xwendinê Çalakiyên koman



Ez ji xwendinê hez dikim, ji ber vê ez ketim koma pirtûkxaneyê.

Ez ji stranan hez dikim, ji ber vê ez ketim koma muzîkê.

Ez ji futbolê hez dikim, ji ber vê ez ketim koma werzişê.

Ez ji siruştê hez dikim, ji ber vê ez ketim koma jîngehparêziyê.

Ez ji lîstikvanîyê hez dikim, ji ber vê ez ketim koma şanoyê.



Ez ji govendê hez dikim, ji ber vê ez ketim koma folklorê.



Beşa 6. Dema lîstikê
Navên koman bi wêneyên
jêrîn re hevyekek bikin.

Koma
pirtûkxaneyê



Koma
muzîkê



Koma
werzişê



Koma
jîngehparêziyê



Koma
folklorê



Koma
şanoyê





Beşa 7. Dema guhdarîkirin û xwendinê Jîngeha min



Dildar: Mala me li Diyarbekirê ye. Em li taxa Peyasê rûdinin.

Mîrza: Mala me jî li gundê Xanê ye.

Dildar: Li hemberî mala me parkek heye.

Mîrza: Li hemberî mala me jî çemek heye.

Dildar: Li bajarê me milyonek mirov dijîn.

Mîrza: Li gundê me sê sed mirov dijîn.

Dildar: Bavê min mamoste ye, li xwendingeha navîn dixebite.

Mîrza: Bavê min jî cotkar e û karê çandiniyê dike.

Dildar: Em di avahiyê heftqatî de dijîn, mala me di qata şeşan de ye.

Mîrza: Xaniyê me du qat e, di nava baxçeyekî fireh de ye û di baxçeyê me de jî hewzeke mezin heye.

Dildar: Xwezî mala me jî li gund bûya!

Mîrza: Tu dixwazî vê havînê bêyî gundê me?

Dildar: Belê, ez dê gelek kêfxweş bibim.

Mîrza: Ser çavan were, ez jî dê bi hatina te kêfxweş bibim.



Beşa 8. Dema xwandinê
Bajar û gund

Li bajaran sînema heye.
Li gundan sînema nîne.

Li bajaran bazargehên mezin hene.
Li gundan bazargehên mezin nînin.

Li gundan zevî û rez hene.
Li bajaran zevî û rez nînin.

Li gundan gelek ajel hene.
Li bajaran gelek ajel nînin.



Beşa 9. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Li bajaran heye.

Li gundan nîne.

Li bajaran hene.

Li gundan..... nînin.

Li gundan hene.

Li bajarannînin.

Li gundanhene.

Li bajarannînin.



Beşa 10. Dema xwendinê
Jûrên xanî



Jûra razanê



Jûra rûniştinê



Jûra zarokan



Pêjgeh

Unîteya 3.

Xwendingeh û Jîngeha Min



Daşir



Serşok



Destşok



Beşa 11. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

-cihê razanê ye.
-cihê rûniştinê ye.
-cihê serşûştinê ye.
-cihê xwarinê ye.
-cihê bêhnvedanê ye.
-cihê destşûştinê ye.



Beşa 12. Dema xwendinê

Reng



Beşa 13. Dema nivîsînê

Rengên heyberên jêrîn binivîsin.

Pembû ye.

Zêr e.

Derya e.

Zeytûn e.

Kevz e.

Firîngî e.

NOTÊN UNÎTEYA 3.

Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

Laş û Tenduristî

4.



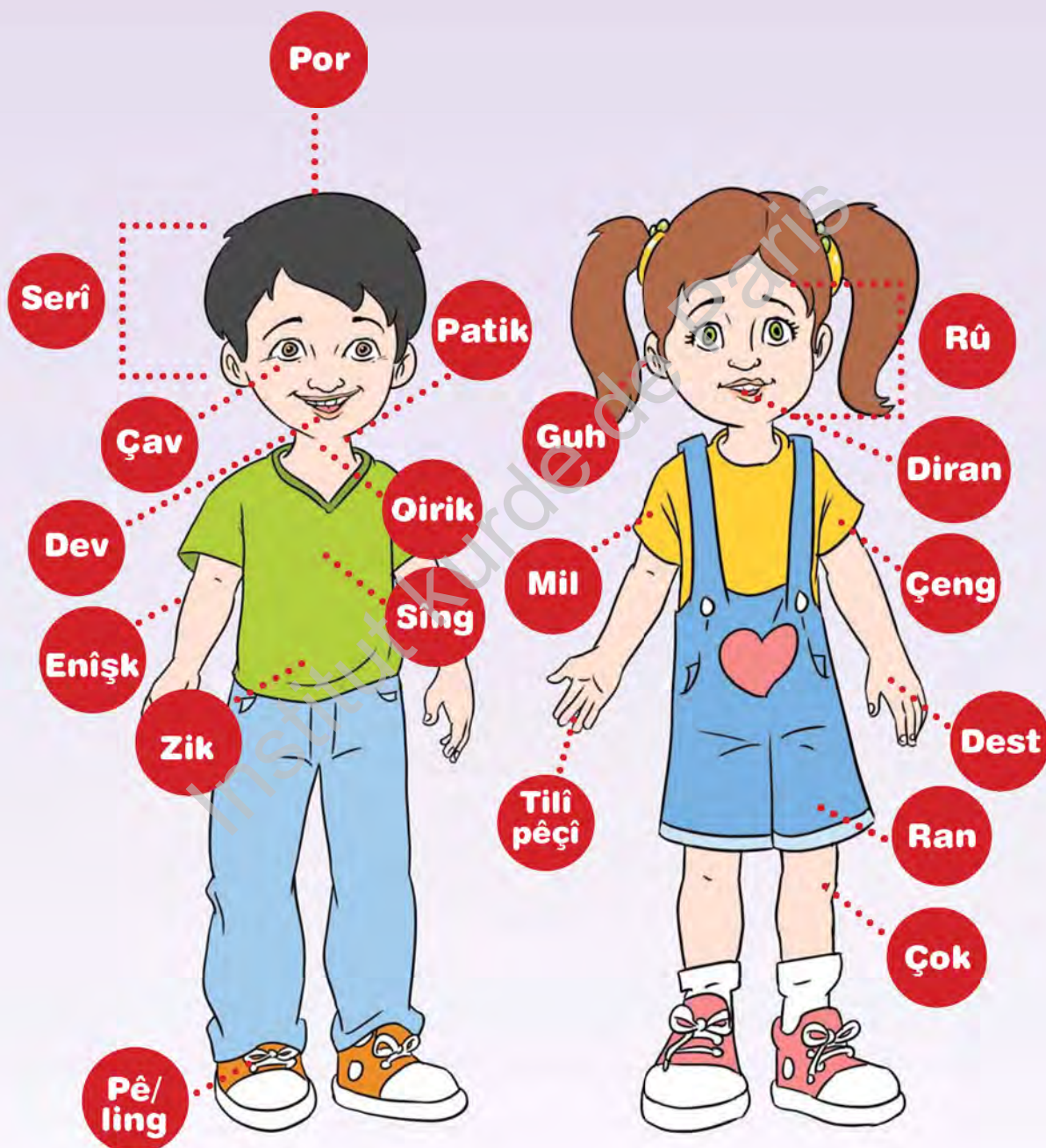


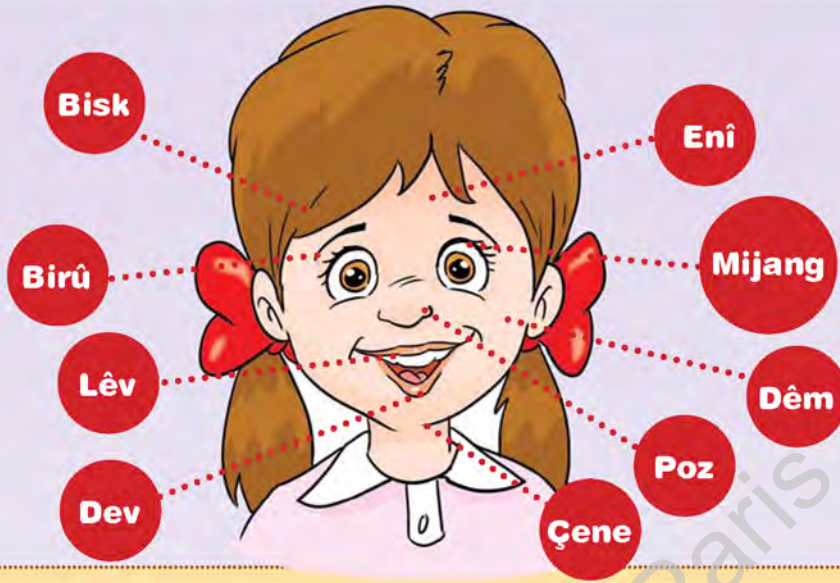
Institut kurde de Paris





Beşa 1. Dema xwendinê
Laşê me





Beşa 2. Dema lîstikê

Wêneyên endaman û navên wan hevpek bikin.

Poz

Çav

Dest

Por

Guh

Dev

Diran

Ling





Beşa 3. Dema guhdarîkirin û xwendinê Endamên laşê me



Gulistan: Serdar tu dizanî çavên me bi kêrî çi tên?

Serdar: Em bi çavên xwe tiştan dibînin.

Gulistan: Pozê me bi kêrî çi tê?

Serdar: Em bi pozê xwe bêhn dikin.

Gulistan: Guhên me bi kêrî çi tên?

Serdar: Em bi guhên xwe dengan dibihîzin.

Gulistan: Devê me bi kêrî çi tê?

Serdar: Em bi devê xwe xurekan dixwin û vexurekan vedixwin.

Gulistan: Diranên me bi kêrî çi tên?

Serdar: Em bi diranên xwe xurekan dicûn.



Beşa 4. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

Ez bi.....xwe tiştan dibînim.

Ez bi pozê xwe.....dikim.

Ez bi guhên.....

Ez bi.....xwe xurekan dixwim û vexurekan.....

Ez bi.....xwe xurekan dicûm.



Beşa 5. Dema îstikê

Bêjeyên jêrîn di xaçepirsê de bibînin!

LÊV

Z	C	E	H	W	M	L	S
T	A	P	Ç	A	V	S	L
F	L	A	M	I	L	E	Ê
Ê	I	T	I	L	Î	R	V
Û	N	I	R	Û	L	Î	E
Q	G	K	E	M	D	E	V
J	Î	M	I	J	A	N	G

MIL

DEV

LING

PATIK

RÛ

SER

TILÎ

ÇAV

MIJANG



Beşa 6. Dema xwendinê
Tenduristiya me
Paqijî



Ez ser û çavê
xwe dişom.



Ez neynûkên
xwe jê dikim.



Ez porê xwe
şeh dikim.

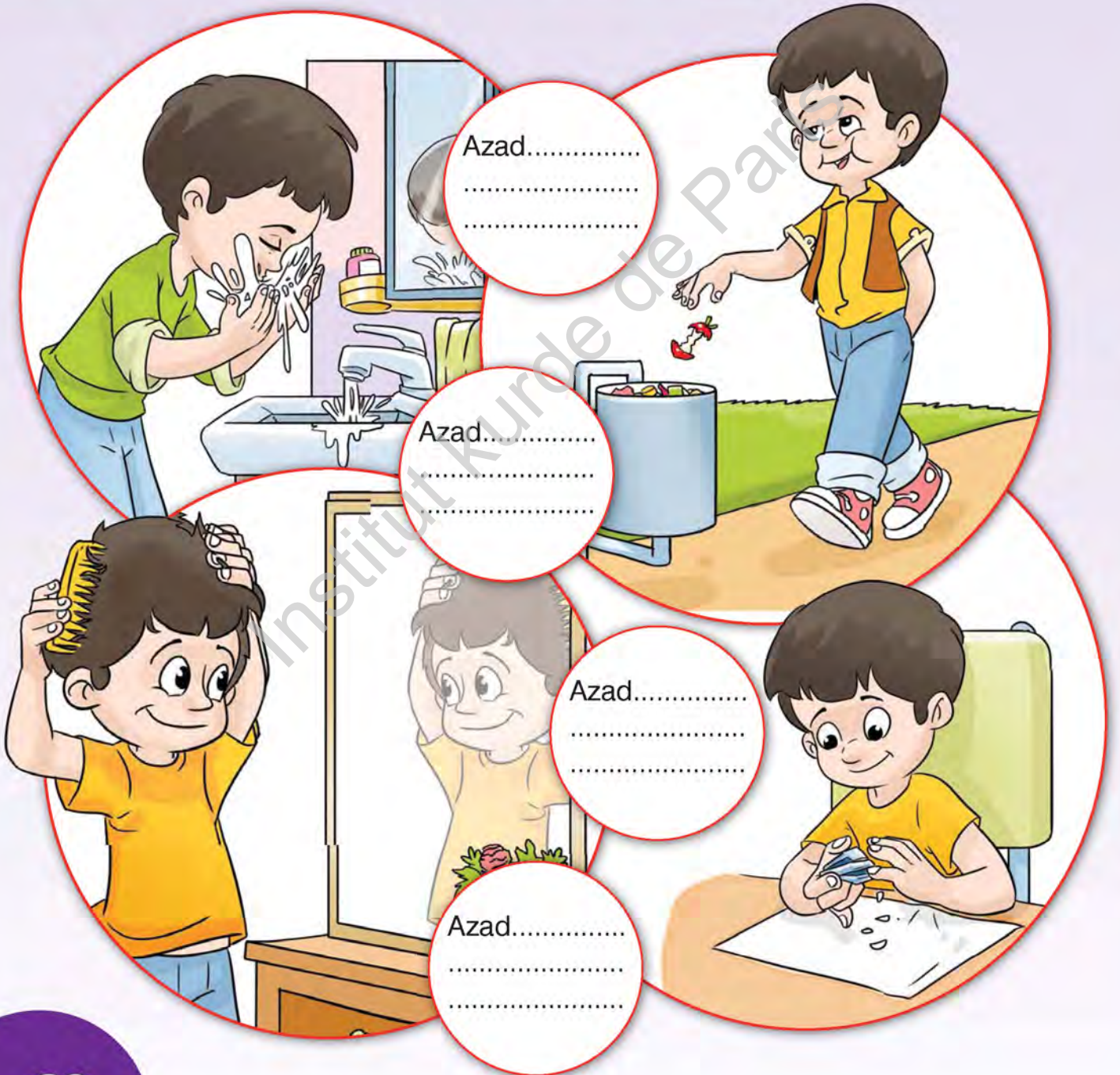


Ez derdora xwe
paqij dikim.



Beşa 7. Dema nivîsînê
Azad çi dike?

Li wênayan binêrin û valahiyan dagirin.!





Beşa 8. Dema xwendinê

Em xwe ji mîkroban biparêzin

Ji bo em nexweş nekevin, divê em çî bikin?



Parza, zarokan
ji nexweşiyên
diparêze.



Em vîtamîn in, li
dijî mîkroban hêz
didin we.



Ez hestiyên
zarokan xurt
dikim.



Ez av im, bê min
jiyan nabe.



Beşa 9. Dema nivîsînê

Valahiyan bi bêjeyên “parza, roj, vîtamîn û av”ê dagirin.

Li dijî mîkroban hêz dide mirovan:.....

Hestiyên zarokan xurt dike:.....

Bê wê jiyana nabe:.....

Zarokan ji nexweşiyên diparêze:.....



Beşa 10. Dema guhdarîkirin û xwendinê

Ez dikarim xwe ji nexweşiyên biparêzim

- ✓ Ez mêweyan dişom û dixwim.
- ✓ Ku min xwêdan dabe ez ava cemidî venaxwim.
- ✓ Berî xwarinê û piştî xwarinê ez destên xwe dişom.
- ✓ Di bêhnvedanê de ez paceyên polê vedikim.
- ✓ Ez xurekên biserçûyî nakirim.
- ✓ Ez bi diranên xwe, tiştên hişk naşkînim.
- ✓ Ez cilên xwe li gorî rewşa hewayê li xwe dikim.



Beşa 11. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn bi bêjeyên rast dagirin.

Ez bi diranên xwe, tiştên hişk naşkînim-dişkînim

Berî xwarinê û piştî xwarinê ez destê xwe naşom-dişom

Di bêhnvedanê de ez paceyên polê venakim-vedikim

Ez cilên xwe li gorî rewşa hewayê li xwe nakim-dikim

Ku min xwêdan dabe ez ava cemidî vedixwim-venaxwim

Ez berî xwarina mêweyan, wan naşom-dişom

Ez xurekên biserçûyî dikirim-nakirim





Beşa 12. Dema xwendinê Alîkariya bilez

**Di çenteyê alîkariya
bilez de pembû,
tendirdiyot, meqes,
banda birînê,
banda pêçanê û
çapûtê pêçanê hene.**



- ✓ Pembû ji bo paqijkirina birînê ye.
- ✓ Meqes ji bo jêkirina çapûtê pêçanê ye.
- ✓ Tendirdiyot ji bo kuştina mîkroban e.
- ✓ Çapûtê pêçanê ji bo pêçana birînê ye.
- ✓ Banda birînê ji bo sergirtina birînê ye.
- ✓ Banda pêçanê ji bo girêdana çapûtê pêçanê ye.





Beşa 13. Dema nivîsînê

Li hemberê bêjeyan yan “heye” yan jî “nîne” binivîsin.

Di çenteyê alîkariya bilez de:

Pembû	:	Meqes	:
Defter	:	Jêbir	:
Tendirdiyot	:	Çapûtê pêçanê	:
Saet	:	Jimartek	:



Beşa 14. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

-ji bo kuştina mîkroban e.
-ji bo pêçana birînê ye.
-ji bo girêdana çapûtê pêçanê ye.
-ji bo paqijkirina birînê ye.
-ji bo jêkirina çapûtê pêçanê ye.
-ji bo sergirtina birînê ye.



NOTÊN UNÎTEYA 4.

Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

Demsal û Salname

5.





Institut kurde de Paris





Beşa 1. Dema guhdarîkirin û xwendinê Demsal Bihar



Hêlîn:

Navê min Hêlîn e.
Ez ji biharê hez dikim.
Bihar demsaleke xweş e.
Hewa germ dibe û baran dibare.
Zarok, di kolanan de bûka baranê digerînin.
Di biharê de gul û giya şîn dibin.
Dar kulîlkan vedikin.
Siruşt geş dibe.



Beşa 2. Dema nivîsînê

Li hemberî hevokên
jêrîn nîşaneya rast
(R) an jî çewt (Ç)
daynin.



- Zarok, di kolanan de bûka baranê digerînin. (.....)
- Di biharê de kulîlk vedibin. (.....)
- Di biharê de dar kulîlkan venakin. (.....)
- Di biharê de berf dibare. (.....)
- Di biharê de giya şîn dibin. (.....)
- Di biharê de hewa sar dibe. (.....)
- Di biharê de siruşt geş dibe. (.....)





Beşa 3. Dema guhdarîkirin û xwendinê Havîn



Azad:

Navê min Azad e.

Ez ji havînê hez dikim.

Havîn demsaleke germ e.

Di havînê de berên zeviyan çê dibin.

Mêwe digihîjin, sebze zêde dibin.

Dinya sayî ye û ez jî avjeniyê dikim.



Beşa 4. Dema nivîsînê

**Valahiyên Jêrîn
bi bêjeyên rast
dagirin.**



Di havînê de mêwe

digihîjin - nagihîjin

Azad ji havînê hez

dike - nake

Di havînê de dinya

bi ewr e - sayî ye

Di havînê de berên zeviyar

çê dibin - çê nabin

Havîn demsaleke e.

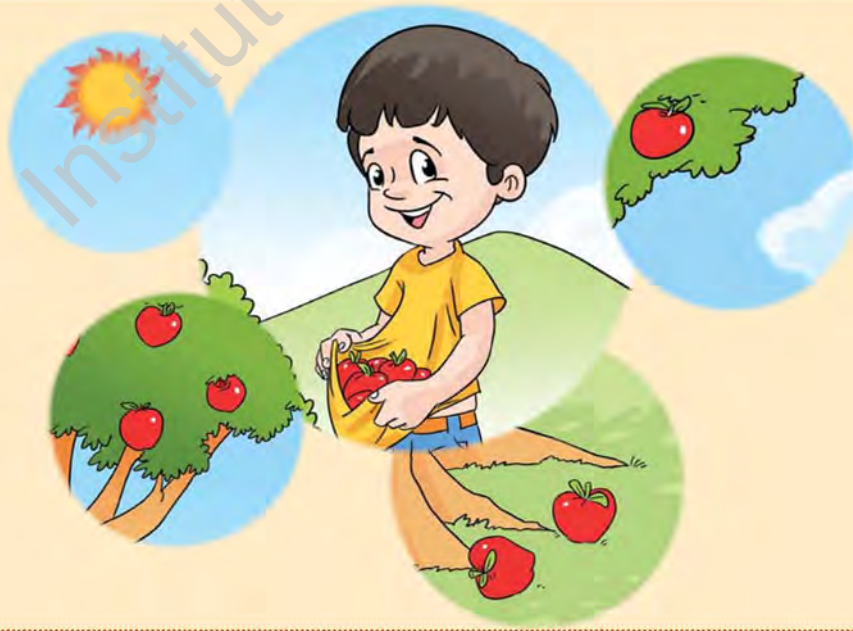
germ - sar

Azad avjeniyê.....

nake - dike

Di havînê de sebze zêde.....

dibin - nabin





Beşa 5. Dema guhdarîkirin û xwendinê Payîz



Beybûn:

Navê min Beybûn e.

Ez ji payîzê hez dikim.

Payîz demsaleke hênîk e.

Di payîzê de pelên daran zer dibin û diweşin.

Germ dikeve, serma zêde dibe û şilî dest pê dike.

Ez diçim rez û tirî dixwim.



Beşa 6. Dema nivîsînê

Li hemberî hevokên
jêrîn, nîşaneya rast
(R) an jî çewt (Ç)
deynin.



- Beybûn ji payîzê hez nake. (.....)
- Payîz demsaleke hênik e. (.....)
- Di payîzê de pelên daran şîn dibin. (.....)
- Di payîzê de pelên daran naweşin. (.....)
- Di payîzê de germ zêde dibe. (.....)
- Di payîzê de serma zêde dibe (.....)
- Di payîzê de şilî dest pê dike. (.....)
- Di payîzê de Beybûn diçe rez û tirî dixwe. (.....)





Beşa 7. Dema guhdarîkirin û xwendinê Zivistan



Seîd:

Navê min Seîd e.

Ez ji zivistanê hez dikim.

Zivistan demsaleke sar e, lê bi min xweş e.

Roj kin dibin, şev jî dirêj dibin.

Berf û baran dibarin.

Zarok kalê berfê çê dikin.

Ez digel hevalên xwe li ser berfê kaşûn dikim.



Beşa 8. Dema nivîsînê

Valahiyên
jêrîn dagirin



Seîd ji zivistanê hez

dike - nake

Zivistan demsaleke

germ - sar

Zivistan bi Seîd

xweş - nexweş

Zivistanê roj

dirêj - kin

Zivistanê şev

dirêj - kin

Zivistanê berf û baran

nabarin - dibarin

Zivistanê zarok kalê berfê

çê dikin - çê nakin





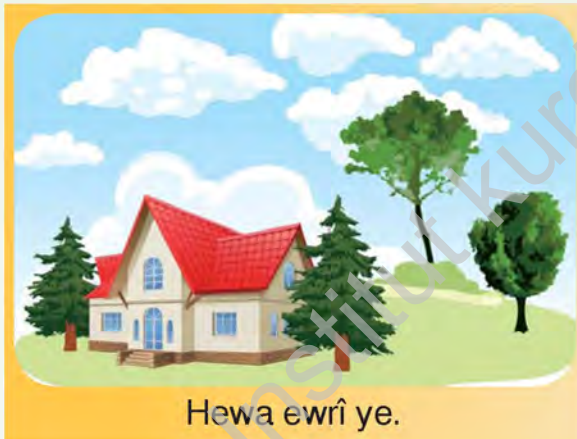
Beşa 9. Dema xwendinê
Rewşa hewayê



Hewa sayî ye.



Berf dibare.



Hewa ewrî ye.



Bager çê dibe.



Hewa şifî ye.



Bahoz radibe.



Beşa 10: Dema helbestê

**BARAN**

Ewrek hate asmanî
 Baranek gel xwe anî
 Rijande serê çiya
 Şîn kirin gul û giya
 Tev newal û der û deşt
 Xemlandin mîna bihişt
 De ka rabin cotyaran
 Bikêlin tev beyaran
 Tu lez ke û bilezîne
 Warê xwe bixemlîne
 Baranê lê ke lê ke
 Xetîra jînê pê ke

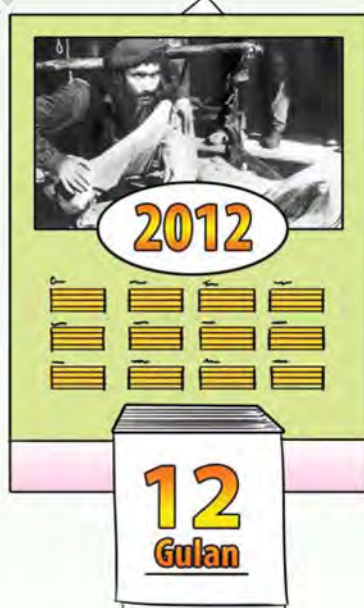
Azad Mizûrî



Beşa 11. Dema xwendinê Meh

Sal, diwazdeh meh e.
Meh sî roj e.

- | | | |
|---------------|-----------|----------------|
| 1 Kanûna Paşî | 5 Gulan | 9 Îlon |
| 2 Sibat | 6 Hezîran | 10 Çiriya Pêşî |
| 3 Adar | 7 Tîrmeh | 11 Çiriya Paşî |
| 4 Nîsan | 8 Tebax | 12 Kanûna Pêşî |





Beşa 12. Dema nivîsînê

Bersiva pirsên jêrîn bidin.

1. Sal çend meh e?
2. Meh çend roj e?
3. Nîsan meha çendan e?
4. Sibat meha çendan e?
5. Gulan meha çendan e?



Beşa 13. Dema lîstikê

Bi tîpên jêrin navên mehan binivîsin.!

anûnak şîpa	mehtîr
batsi	baxte
dara	onîl
sannî	riçiya şîpê
langu	riyaçi şîpa
zîheran	ûnanka şîpê





Beşa 14. Dema xwendinê
Her demsal sê meh e.



Mehên Biharê

1. Adar
2. Nîsan
3. Gulan



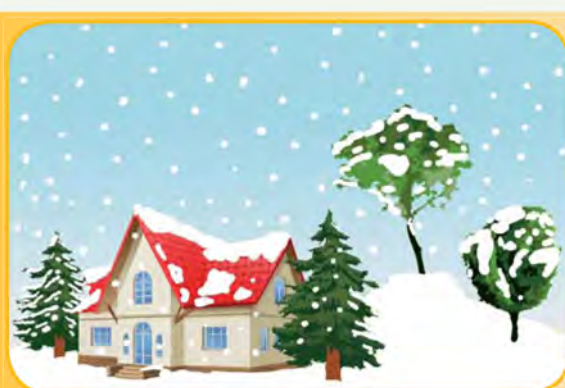
Mehên Havînê

1. Hezîran
2. Tîrmeh
3. Tebax



Mehên Payîzê

1. Îlon
2. Çiriya Pêşî
3. Çiriya Paşî



Mehên Zivistanê

1. Kanûna Pêşî
2. Kanûna Paşî
3. Sibat



Beşa 15. Dema xwendinê

Hefte

Hefteyek
heft roj e.

- | | | |
|----------|-----------|----------|
| 1 Duşem | 4 Pêncşem | 7 Yekşem |
| 2 Sêşem | 5 În | |
| 3 Çarşem | 6 Şemî | |



Beşa 16. Dema listikê

Bi tîpên jêrin navên rojan binivîsin.

şemdu	nî
şemsê	mîşe
şemçar	şemyek
şempênc		



Beşa 17. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrin bi rojên hefteyê dagirin.

Duşem Çarşem În Yekşem



Beşa 18. Dema guhdarîkirin û xwendinê Roj

Bawer: Ez dê derheqê rojê de hinek pirsan ji te bikim.

Hêlîn: Kerem bike.

Bawer: Roj çend saet e?

Hêlîn: Bîst û çar saet e.

Bawer: Roj çend dan e?

Hêlîn: Pênc dan e.

Bawer: Danê yekem kîjan e?

Hêlîn: Sibeh e. Sibeh, destpêka rojê ye û her kes diçe ser karê xwe.

Bawer: Danê duyem kîjan e?

Hêlîn: Nîvro ye. Nîvro dema firavînê ye.

Bawer: Danê sêyem kîjan e?

Hêlîn: Berêvar e. Berêvar, di navbera nîvro û êvarê de ye.

Bawer: Danê çarem kîjan e?

Hêlîn: Êvar e. Êvarê roj diçe ava, her kes diçe mala xwe.

Bawer: Danê pêncem kîjan e?

Hêlîn: Şev e. Şev, dema bêhnvedan û razanê ye.

Bawer: Her bijî Hêlîn.

Hêlîn: Spas Bawer can.



Beşa 19. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn bi bêjeyên “sibeh, nîvro, û şev”ê dagirin.

....., dema bêhnvedan û razanê ye.

....., destpêka rojê ye û her kes diçe ser karê xwe.....

....., dema firavînê ye.



Beşa 20. Dema axaftinê

Saet çend e?

Saet yek e.
(01:00)



Saet diwazdeh e.
(12:00)



....:30 nîv

Saet sisê û
nîv e. (03:30)



Saet deh û nîv e.
(10:30)



....:15 çaryek

Saet ji pêncan
çaryek dibihure.
(05:15)
Saet pênc û çaryek e.



Saet ji yazdehan
çaryek dibihure.
(11:15)
Saet yazdeh û çaryek e.



Maye/kêm

Saet ji şeşan re
maye bîst deqîqe.
(05:40)
Saet şeş kêm bîst e.



Saet ji diwazdehan
re maye penc deqîqe.
(11:55)
Saet diwazdeh kêm penc e.



Dibihure

Saet ji dehan deh
deqîqe dibihure.
(10:10)
Saet deh û deh e.



Saet ji nehan yazdeh
deqîqe dibihure.
(09:11)
Saet neh û yazdeh e.





Beşa 21. Dema nivîsînê

Saetên jêrîn binivîsin.!

01:00
02:00
03:15
04:15
05:30
06:30
07:55
08:41
09:07
10:12
11:15
12:20



Beşa 22. Dema xwendinê

Cejna Newrozê

Newroz, cejna serê salê û destpêka biharê ye. Her sal di bîst û yekê adarê de tê pîrozkirin. Jin û mêr, keç û xort, pîr û zarok cilên xwe yên xweşik û rengîn li xwe dikin û derdikevin derve. Her kes li dora agirê Newrozê govend digire.

Di Newroza îsal de ji bo pîrozbahiya cejnê Binefş diçe konsera Şivan Perwer. Lewra Binefş ji stranên wî gelekî hez dike.

Baran û hevalên xwe jî diçin seyrangeha Kaniya Spî. Li seyrangehê govend digirin û bi topê dilîzin. Piştî ku firavînê dixwin bermayên xwe berhev dikin û davêjin çopdankê.





Beşa 23. Dema lîstikê

Li hemberî hevokên jêrîn, nîşaneyên rast (R) an jî çewt (Ç) deynin.

- Newroz, cejna serê salê û destpêka biharê ye. (.....)
- Newroz, her sal di bîst û pêncê adarê de tê pîrozkirin. (.....)
- Di Newroza îsal de Binefş diçe konsera Şivan Perwer. (.....)
- Lewra Binefş ji stranên Şivan Perwer gelekî hez nake. (.....)
- Baran û hevalên xwe diçin seyrangeha Kaniya Spî. (.....)
- Piştî ku firavîne dixwin bermayên xwe berhev nakin. (.....)





NOTÊN UNÎTEYA 5.

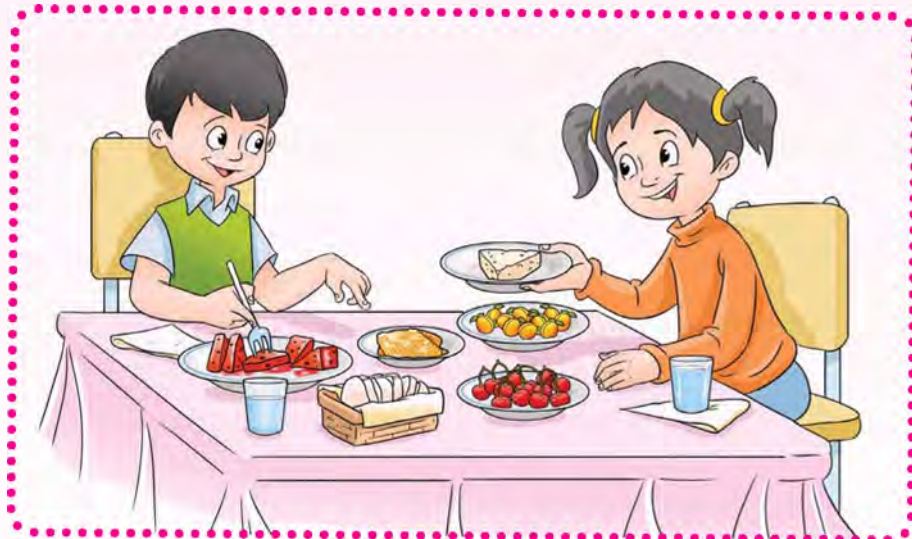
Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

Xwarin û

Vexwarinên Me

6.

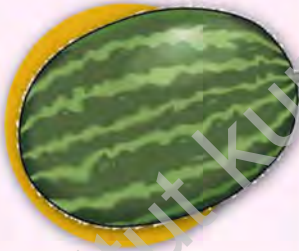
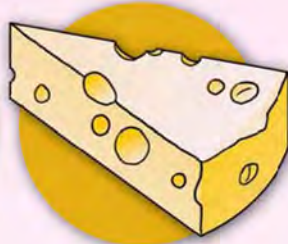




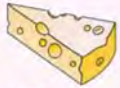
Institut kurde de Paris



Beşa 1. Dema axaftin û nivîsînê
Xwarin û vexwarinên me



Ez nan dixwim



Tu penîr dixwî.



Ew mast dixwe.



Em zebeş dixwin.



Hûn hingiv dixwin.



Ew mehîrê dixwin.



Ez avê vedixwim.



Tu şîr vedixwî.



Ew dew vedixwe.



Em çayê vedixwin.



Hûn avmêweyê vedixwin.



Ew xweşavê vedixwin.



Beşa 2. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn bi bêjeyên “dixwim” û “vedixwim”ê dagirin.

Ez nan

Ez xweşavê

Tu şîr

Tu penîr

Ew avê

Ew dew

Em zebeş

Em hingiv

Hûn çayê

Hûn avmêweyê

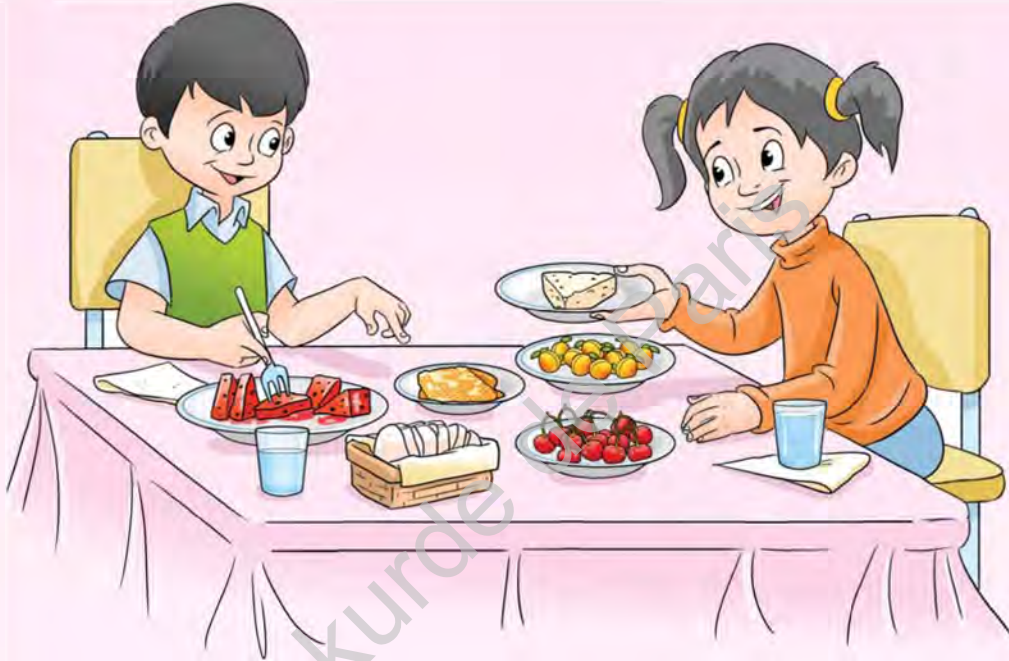
Ew mehîrê

Ew mast





Beşa 3. Dema guhdarîkirin û xwendinê Xurekên welatê me



- Elîf:** Zebeşên kîjan bajarî xweş in?
- Rêzan:** Zebeşên Diyarbekirê xweş in.
- Elîf:** Gilyazên kîjan bajarî navdar in?
- Rêzan:** Gilyazên Mêrdînê gelekî navdar in.
- Elîf:** Penîrê Wanê çawa ye?
- Rêzan:** Penîrê Wanê bi sîrik e.
- Elîf:** Fistiqên kîjan bajaran biçêj in?
- Rêzan:** Fistiqên Entab û Sêrtê biçêj in.
- Elîf:** Te hingivê Colemêrgê xwariye?
- Rêzan:** Erê min xwariye. Hingivê Colemêrgê gelek xweş e.
- Elîf:** Mişmişên herî xweş li ku çê dibin?
- Rêzan:** Mişmişên herî xweş li Meletiyê çê dibin.
- Elîf:** Dema ku tu biçî Bedlîsê tu dê li wir çi bixwî?
- Rêzan:** Ez dê biryanê bixwim.

Unîteya 6.

Xwarin û Vexwarinên Me



Beşa 4. Dema lîstikê

Navên xurek û bajarên jêrîn hevpek bikin.

Zebeş

Meleti

Fistiq

Gilyaz

Diyarbakir

Hingiv

Colemêrg

Entab

Wan

Penîrê
bi sîrik

Mêrdîn

Mişmiş



Beşa 5. Dema xwendinê

Navên hinek xwarinan





Beşa 6. Dema axaftin û nivîsînê

Hûn jî navên hinek xwarinên devera xwe bibêjin û binivîsin.

- | | |
|---------|----------|
| 1. | 6. |
| 2. | 7. |
| 3. | 8. |
| 4. | 9. |
| 5. | 10. |



Beşa 7. Dema xwendinê

Navên hinek pêxwarinan

Penîr



Zeytûn



Mast



To



Dims



Nîvişk



Hêk





Beşa 8. Dema axaftin û nivîsînê

Hûn jî navên hinek pêxwarinên devera xwe bibêjin û binivîsin. !

1.

4.

2.

5.

3.

6.



Beşa 9. Dema xwendinê

Navên hinek vexwarinan !

Av

Dew

Şerbet

Xweşav

Şîr

Çay

Avmêwe



Beşa 10. Dema axaftin û nivîsînê

Hûn jî navên hinek vexwarinên devera xwe binivîsin. !

1.

2.

3.



Beşa 11. Dema lîstikê

Navên xurek û vexurekên jêr di xaçepirsê de bibînin. !

Xweşav

Dims

Hêk

Çay

G	Y	S	I	Ş	Î	R	T	Ş
S	K	J	F	X	E	W	I	A
H	U	D	E	W	K	Z	R	V
E	T	G	J	E	L	E	Ş	Ç
D	I	M	S	Ş	A	B	I	A
Î	L	W	K	A	L	E	K	Y
T	K	N	Î	V	I	Ş	K	A
A	H	Ê	K	H	R	Ç	Î	K

Kutilk

Dew

Şîr

Tirşik

Kalek

Nîvişk

Av

Zebeş



NOTÊN UNÎTEYA 6.

Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

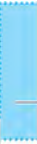
Lîstik û Xeberoşk

7.





Institut kurde de Paris





Beşa 1. Dema lîstikê

Veşartok



Ristem: Hevalno, ka em veşartokê bilîzin?

Mazlum: Erê, em bilîzin.

Canan: Ez jî dilîzim.

Ceylan: Ez jî dê bilîzim.

Ristem: Baş e, pêşî dê kî ji me bibe pîra holikê?

Mazlum: Werin pîra holikê em bi "bizdim-badim"ê diyar bikin!

Bizdim-Badim

Bizdim

Badim

Bizdim

Badim

Ceylan bû pîra holikê!!!

(Ceylanê berê xwe da dîwar, çavên xwe girtin û hevalên wê xwe veşartin)

-Ooooo

Êkê Mêkê

Qirika çûkê

Şah bilbilê

Textê çilê

Çil çîzanê

Ava rengê hezareyê

Gur gureyê

Bîst li teyê

Xwe veşêrin, va hatim we!



Beşa 2. Dema xwendinê
Lîstikên me



Veşartok



Teytok



Darqîtik



Xar



Beşa 3. Dema lîstikê
Heval hevaloşkê

! *(Zarok destê xwe didin ser milên hev, li kuçe û kolanan diçin û tên û wiha dibêjin)*

Heval hevaloşkê
Nan û penîroşkê
Hevalê min şivan e
Gopalê wî pan e
Ji bo guran derman e



Beşa 4. Dema axaftin û nivîsînê

Zarokno, hûn jî lîstikekê vebêjin û piştê binivîsin.



Beşa 5. Dema zûgotinokê
Zûgotinok

Hevalno ka dê kê ji we vê zûgotinokê bibêje ?

.....
Rûvî li rê zivirî
Rê li rûvî zivirî



Beşa 6. Dema axaftinê



Hevalno ka dê kî ji we vê zûgotinokê bibêje.

Beran borî di malê de
Min beran xwar
Beraz ma di malê de



Beşa 7. Dema axaftinê

Çêçik û kûçik di malê de
Çêçik firiya, min çêçik xwar
Kûçik firiya min çêçik xwar



Beşa 8. Dema axaftinê

Hûn jî zûgotinokeke nû hîn bibin û ji hevalên xwe re bibêjin.

.....



Beşa 9. Dema mamikan Mamik

Hevalno ka dê kê ji we vê mamikê bizane?

Tiştêk heye: Darek e,
Li ser darê hinarek e,
Li ser hinarê gopalek e,
Li ser gopalê ristek e,
Li ser ristê bihûstek e.
Ew çi ye?

(teşî)



Beşa 10. Dema mamikê

Hevalno ka dê kê ji we vê mamikê bizane?

Sê pênc pazdeh û didu hivdeh û sisê bîst

$$(3 \times 5 = 15 + 2 = 17 + 3 = 20)$$

Çar û çar û çardeh, bîst û pênc û pazdeh, hivdeyek û du hijdeh dikin
çiqas?

$$(4 + 4 + 14 + 25 + 15 + 17 + 2 \times 18 = 115)$$



Beşa 11. Dema mamikê

Hevalno ka dê kî ji we vê mamikê bizane ?

Tiştekek heye:

Kalokek tê ji deştê,

Barê striyan li piştê.

Ew çi ye?

(Ojîr)

Hevalno ka dê kî ji we vê mamikê bizane ?

Tiştekek heye:

Sê ling, sê dar

Çar ling pê da

Du ling hat û himik lê da.

Ew çi ye?

(Meşk)

Hevalno ka dê kî ji we vê mamikê bizane ?

Tiştekek heye:

Daran movik anî,

Maran hingiv anî,

Miyar şîr anî,

Kewan xwe rê danî,

Fesad tazî mayî,

Mîran xwe da alî

Gayan şer hîlanî.

Ew çi ye?

(Newroz-hatîna biharê)



Beşa 12. Dema xwendinê

Bêsol û Bêdiran

Zarokekî ji zarokekî din re got:

– Çawa dibe, bavê te solfiroş e û tu bê sol î?

Zarokê din jî gotê:

– Ma çawa dibe ku bavê te jî nûjdarê diranan e û tu bê diran î?

Zeynelabîdîn Zinar

Nûjdarê Çarçav

Zilamek hebû, çavên wî şaş bûn. Gava li mirovekî dinêrî, wek du mirovan didît.

Rojekê zilam radibe û diçe ba nûjdarekî, da ku çareyekê ji çavên xwe re bibîne. Dinêre ku nûjdar li kêleka maseya xwe rûniştiye û serê wî di ber de ye û bi tiştekî re mijûl e. Zilam ji nûjdar re dibêje:

- Gava ez li mirovekî dinêrim, ez wî wek du mirovan dibînim.

Nûjdar serê xwe radike û jê dipirse:

- Ma her çar çavên te jî wisa ne?

Zeynelabîdîn Zinar



Beşa 13. Dema nivîsinê

Hûn jî pêkenokekê hîn bibin û binivîsin.

.....

.....

.....

.....

.....



Beşa 14. Dema strînê

Stran

ZIMANÊ KURDÎ

Bi sêr û sur e
Cewahir, durr e
Zimanê kurdî

Bi xeml û rewş e
Şîrîn û xweş e
Zimanê kurdî

Bi xweş awaz e
Letîf û naz e
Zimanê kurdî

Xezel, helbest e
Şemalka dest e
Zimanê kurdî

Beyta Feqî ye
Dengê Xanî ye
Zimanê kurdî

Şikoyê Hesên



Beşa 15. Dema strînê

Hevalno, strana "Zimanê Kurdî" bi hev re bibêjin.



Beşa 16. Dema xwendinê Xeberoşk

Dawiya Derewan

Rojekê, şivanekî pezê xwe diçêrand, ji nişka ve kir hawar:

-Hoo, xelkino! Hawar hawar! Zû werin zû, gur pezê min xwar!

Xelkê ji bo rizgarkirina pez, bi lez û bez xwe gihandin hawara wî. Lê bû tiqetiqa şivan, keniya û got:

-Bi Xwedê ne wisa bû, min derew kir.

Rojeke din, dîsa şivan kir hawar hawar û gundiyan dîsa xwe gihand hawara wî. Lê ev jî derew derket.

Di ser van bûyeran re gelek roj hatin û çûn. Rojekê, bi rastî jî gur hat û ket nav pezê vî şivanî. Şivan rabû û kir hawar hawar:

-Hoo, xelkino! Hawar hawar! Gur dawiya pezê min anî, zû werin zû!

Lê belê, xelkê, guhê xwe nedayê, lewra berî niha, wî çend caran derew kiribû. Di encamê de gur pezê wî qir kir.

Ji Pirtûka Xwendina Kurdî Ji bo Pola Seratayî



Beşa 17. Dema axaftin û nivîsînê

Di xeberoşka jorîn de xelk çima neçûn hawara şivan? Vebêjin û binivîsin.

.....

.....

.....

.....



Beşa 18. Dema xwendinê

Kêzika circirk û kurmorî



Kêzika circirk havînê
Tim dikir kêf û şahî
Tembûra wê di dest de
Distra heta êvarî

Bi sitran û bi govend
Roj dibuhurand li xwe
Zivistana sar serma
Nedianî bîra xwe

Kurmoriya xebatkar
Buhar heta payîzê
Şev û rojan kar dikir
Ji bona zivistanê

Havîn qedya payîz hat
 Di pê wê re zivistan
 Ji berfê spî bûye
 Deşt û çiya û zozan

Dinya bû sar û serma
 Her tişt bin berfê de ma
 Kêzika me ya circirkê
 Bê xwarin û bê qût ma

Çû ber mala kurmorî
 Ji bo qût û xwarinê
 Kurmoriyê jê pirsî
 -Ma te çi kir havînê?

-Min wexta xwe bihurand
 Her bi tembûr û stran
 -Ê de baş e, niha jî
 bigire govend û dîlan.

M. Lewendî



Beşa 19. Dema axaftin û nivîsînê

Peyama xeberoşka jorîn çî ye, bibêjin û binivîsin.

.....

.....

.....

.....

.....

NOTÊN UNÎTEYA 7.

Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

Çalakiyên Serbest

8.





Institut kurde de Paris





Beşa 1. Dema xwendin û axaftinê
Çalakiyên serbest

? *Em di demên xwe yên serbest de çi dikin*



Rênas:
Ez pirtûkan dixwînim.



Hesen:
Ez nameyan dinivîsim.



Mizgîn: Ez diçim kursa piyanoyê.



Loran:
Ez diçim şanoyê.



Beşa 2. Dema nivîsînê

Li gorî agahiyên jorîn valahiyên jêrîn dagirin.

Ez pirtûkan..... Ez..... şanoyê.
Ez nameyan..... Ez diçim.....piyanoyê.





Beşa 3. Dema xwendin û axaftinê

?

Em di demên xwe yên serbest de çi dikin



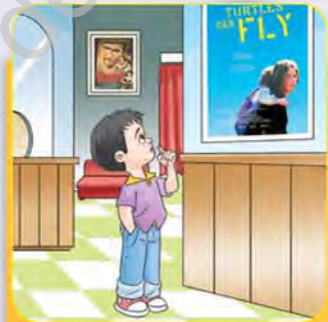
Baran: Ez diçim kursa tembûrê.



Soran: Ez li televîzyonê temaşe dikim.



Zerga: Ez çûkan xwedî dikim.



Ûsiv: Ez diçim sînemayê.



Beşa 4. Dema nivîsînê

Li gorî agahiyên jorîn valahiyên jêrîn dagirin.

Ez kursa tembûrê. Ez.....sînemayê.
Ez li televîzyonê..... Ez çûkan.....





Beşa 5. Dema xwendin û axaftinê

? *Em di demên xwe yên serbest de çi dikin*



Tajdîn: Ez bi hevalên xwe re futbolê dilîzim.



Gulan: Ez ji xwe re wêneyan çê dikim.



Seyîd: Ez di înternetê de malperên zarokan dişopînim.



Bawer: Ez masiyan xwedî dikim.



Beşa 6. Dema lîstikê

Bêjeyên jêrîn hevpek bikin.

Futbolê

çê dikim

Wêneyan

dişopînim

Malperên zarokan

xwedî dikim

Masiyan

dilîzim



Beşa 7. Dema xwendin û axaftinê

Em di demên xwe yên serbest de çi dikin



Rojda:
Ez li muzîkê guhdarî dikim.



Goran:
Ez bi basketbolê dilîzim.



Senem:
Ez bi tenîsê dilîzim.



Aram:
Ez dawîya hefteyê digel hevalên xwe diçim seyranê.



Beşa 8. Dema nivîsînê

Li gorî agahiyên jorîn valahiyên jêrîn dagirin.

Ez li muzîkê.....dikim.

Ez bi basketbolê.....

Ez dawîya hefteyê digel hevalên xweseyranê.

Ez bi tenîsê.....





Beşa 9. Dema xwendinê
Cihên çalakiyan

PIRTÛKXANE



SÎNEMA



MUZE



ŞANOGEH



PÊŞANGEH



HOLA WERZIŞÊ



Beşa 10. Dema lîstikê

Bi tîpên li
kêlekê navên
cihên
çalakiyan
binivîsin.

pirxatûkne
masîne
zemu
şagehno
lohazişwer
gehşanpê



Beşa 11. Dema xwendinê
Cihên çalakiyan

Baxçeyê Ajelan



Qada Konserê



Hola Werzişê



Hewza Avjeniyê



Seyrangerh



Navenda Lîstikan





Beşa 12. Dema lîstikê

Wêneyên endaman û navên wan hevyekek bikin.

Hewza avjeniyê



Seyrangerh



Baxçeyê ajelan



Qada konserê



Hola werzişê



Beşa 13. Dema xwendinê
Cihên çalakiyan

Kursa Muzîkê



Qada Futbolê



Sîrk



Hola Şanoyê



Akvaryûm



Lûnapark





Beşa 14. Dema lîstikê

Nav û wêneyên jêrîn hevpek bikin.

Kursa muzîkê



Qada futbolê



Sîrk



Hola şanoyê



Akvaryûm



Lûnapark





Beşa 15. Dema xwendinê

Ez û pirtûkên min

Navê min Loran e. Ez niha diçim pola pêncem. Di demên xwe yên serbest de ez pirtûkan dixwînim. Lewra ez ji xwendina pirtûkan pir hez dikim. Dema ku ez pirtûkekê dixwînim, ez bi lehengên wê re dibim heval, bi wan re digirim û bi wan re dilîzim. Her pirtûk, ji bo min cihanên nû û hevalên nû peyda dike. Ez jî navên van hevalên xwe yên nû di rojnivîska xwe de dinivîsim.



Beşa 16. Dema lîstikê

Li hemberî hevokên jêrîn, nîşaneyên rast (R) an jî çewt (Ç) deynin.

- Loran niha diçe pola şeşem. (.....)
- Loran di demên xwe yên serbest de pirtûkan dixwîne. (.....)
- Loran ji xwendina pirtûkan pir hez nake. (.....)
- Her pirtûk, ji bo Loran cihanên nû û hevalên nû peyda nake. (.....)
- Loran navên hevalên xwe yên nû di rojnivîska xwe de dinivîse. (.....)

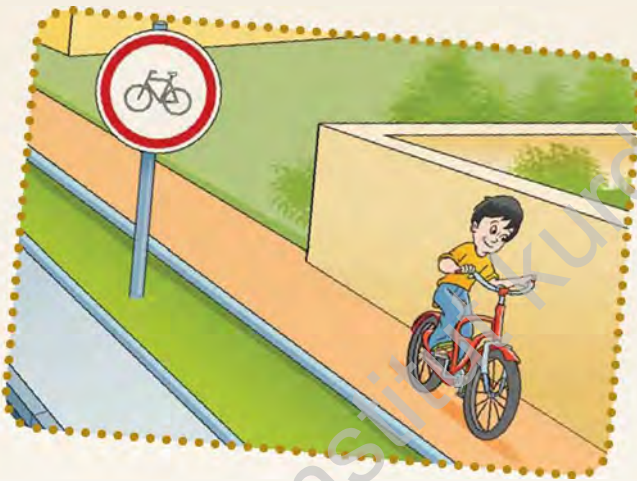
NOTÊN UNÎTEYA 8.

Institut kurde de Paris

UNÎTEYA

Hatûçû-Geştûger

9.





Institut kurde de Paris

11/11



Beşa 1. Dema xwendinê

Hatûçû

Çirayên hatûçûyê



Çiraya rawestinê

Çiraya amadebûnê

Çiraya derbasbûnê



Beşa 2. Dema xwendinê

Rêzikên hatûçûyê



Divê em di ser
peyaborê re
derbas bibin.



Cihê ku ev nîşane lê hebe,
divê em bisiklêta xwe di wir
re bajon.



Cihê ku peyabor lê nebe, divê
pêşî em li milê çepê, piştê li milê
rastê, dîsa li milê çepê binêrin ku
wesayît nebin em ê derbas bibin.



Beşa 3. Dema xwendinê
Nîşaneyên hatûçûyê



Riya xwendekaran



Riya bisiklêtan



Alîkariya bilez



Peya derbas nabin



Bisiklêt derbas nabin



Nexweşxane



Beşa 4. Dema guhdarîkirin û xwendinê Tu rêzikên hatûçûyê dizanî?

Rizgar: Merheba Binefş, tu rêzikên hatûçûyê dizanî?

Binefş: Belê, divê her kes bizane.

Rizgar: Ku peyarê nebe tu dê çawa bi rê ve biçî?

Binefş: Ez dê di rexê rê re biçim.

Rizgar: Tu çawa derbasî hemberî rê dibî?

Binefş: Ez di ser peyaborê re derbas dibim.

Rizgar: Ku peyabor nebe, tu dê çi bikî?

Binefş: Ez pêşî li çepê, paşê li rastê, dîsa li çepê dinêrim.
Ku wesayît nebin ez derbas dibim.

Rizgar: Tu wateya çirayên hatûçûyê dizanî?

Binefş: Belê, ez dizanim.

Rizgar: Çiraya sor ji bo çi ye?

Binefş: Çiraya sor ji bo rawestinê ye.

Rizgar: Çiraya zer ji bo çi ye?

Binefş: Çiraya zer ji bo amadebûnê ye.

Rizgar: Çiraya kesk ji bo çi ye?

Binefş: Çiraya kesk ji bo derbasbûnê ye.



Beşa 5. Dema lîstikê

Li hemberî hevokên jêrîn, nîşaneyên rast (R) an jî çewt (Ç) deynin.

Ku peyarê nebe Binefş dê di rexê rê re biçe. (.....)

Binefş di nav rê re derbas dibê. (.....)

Çiraya sor ji bo rawestinê ye. (.....)

Çiraya zer ji bo amadebûnê ye. (.....)

Çiraya kesk ji bo derbasbûnê ye. (.....)



Beşa 6. Dema xwendinê
Geştûger



Ez bi texsiyê
diçim
geştûgerê.



Ez bi bisiklêtê
diçim
geştûgerê.



Em bi
otobûsê diçin
geştûgerê.



Em bi
keşiyê diçin
geştûgerê.



Tu bi
trênê diçî
geştûgerê.



Hûn bi
balafirê diçin
geştûgerê.



Beşa 7. Dema xwendinê

Wesayîten taybet û wesayîten komguhêz

Navê min Solîn e. Ez di nava hefteyê de bi wesayîten komguhêz diçim xwendingeha xwe. Ez û hevalên xwe di saet heft û nîvan de li rawestgehê hev dibînin. Em li otobusê siwar dibin û diçin xwendingeha xwe. Eger di otobusê de kal, pîr, astengdar û nexweş hebin em cihê xwe didin wan. Ji bo ku mirov tengezar nebin em di wesayîten komguhêz de bi dengê bilind naaxivin.

Wesayîta me ya taybet jî heye. Em dawiya hefteyê carinan bi wesayîta xwe ya taybet diçin seyrangêhê û heta danê êvarê li wir dimînin. Berî ku em vegerin, em bi malbatî bermayên xwe berhev dikin û davêjin çopdankê.



Beşa 8. Dema nivîsînê

Li gorî agahiyên jorin bersiva pirsiyarên jêrîn bidin.

1. Solîn çawa diçe xwendingeha xwe?

.....

2. Solîn û hevalên xwe di saet çendan de hev dibînin?

.....

3. Mirov di wesayîten komguhêz de cih dide kê?

.....

4. Solîn û malbata xwe dawiya hefteyê bi kîjan wesayîte diçin seyrangêhê?

.....



Beşa 9. Dema xwendinê

Dîlan û Malbata Xwe Diçin Betlaneyê

Îsal em gelekî xebitîn û westiyan. Niha jî em amadekariya betlaneyê dikin. Îsal em dê biçin Wanê. Li wir em dê li ber peravê bikevin golê, di otêlekê de du hefteyan bimînin. Berî ku em biçin, em dê kelûpelên xwe yê pêwîst amade bikin. Me biryar da ku em dê Îsal bi wesayîta xwe ya taybet biçin. Wan, ji bo geştûgerê cihê gelek xweş û navdar e. Keleha Wanê, Edremît, Girava Axtamarayê û Sûlava Muradiyeyê cihên herî xweş û balkêş ên Wanê ne. Ez bawer dikim, Îsal betlaneya me dê pir xweş derbas bibe.



Beşa 10. Dema nivîsînê

Li gorî agahiyên jorîn bersiva pirsiyarên jêrîn bidin.

1. Îsal Dîlan û malbata xwe ji bo betlaneyê diçin ku derê?

.....

2. Mirov di wesayîtên komguhêz de cih dide kê?

.....

3. Dîlan û malbata xwe dê bi çî biçin betlaneyê?

.....

4. Dîlan û malbata xwe dê di betlaneyê de li ku bimînin?

.....



Beşa 11. Dema xwendinê

Cihên xweş û dîrokî yên ku em dikarin lê bigerin.



Sûra Diyarbekirê bajarê kevin dorpêç dike û gelek dîrokî ye.



**Gola Masiyan li Rihayê ye
û cihekî pîroz e.**

**Çiyayê
Nemrûdê li
bajarê
Semsûrê ye
û peykerên
dîrokî lê
hene.**





Girava
Axtamarayê li
bajarê Wanê
ye û cihekî pir
xweş e.



Deryaya Spî li başûrê
Tirkîyeyê ye.



Şanogeha dîrokî,
Aspendos, li
Antalyayê ye.



Beşa 12. Dema nivîsînê

Valahiyên jêrîn dagirin

1. Sûra Diyarbekirêdorpêç dike û gelek ye.
2. Gola Masiyan liye û cihekî e.
3. Çiyayê Nemrûdê li bajarêye ûdîrokî lê hene.
4. Deryaya Spî li başûrêye.
5. Şanogeha dîrokî, Aspendos, li ye.



Beşa 13. Dema xwendinê Cih û alî



Eger hûn jî bixwazin cih û aliyên xwe bizanin, destê xwe yê rastê bi aliyê rojhilat ve dirêj bikin, wê demê; destê we yê çepê rojava, berê we bakur, piştê we jî başûr nîşan dide.



Beşa 14. Dema xwendinê

Mala me li **zorê** xwendingehê ye.
Mala Delalê li **jêrê** mala me ye.
Nexweşxane li **rojvayê** sînemayê ye.
Zanîngeh li **başûrê** bajêr e.
Guzergaha rêhesinê ji **bakur** ber bi **başûr** ve ye.
Hêja li **ber** min rawestiye.
Li **dora** golê gelek havîngeh hene.



Beşa 15. Dema xwendinê



Mala Azad, Berfîn û Dilgeş

Azad: Mala we li ku ye, ez çawa dikarim bêm mala we?

Berfîn: Ji bo ku tu bê mala me, divê tu ji sinemayê heta kolana Azadiyê bimeşî, ji dawiya kolana Azadiyê li destê çepê bizîvirî û bi qasî sed gavî bimeşî, li destê rastê avahiyeke derîsor heye, ew mala me ye.

Dilgeş: Mala me jî li pişt mala Azad e. Li pêşya mala me baxçeyekî hi-naran heye.

Berfîn: Baş e, gelo kes mala Rûmetê dizane?

Azad: Erê, ez carekê çûbûm. Mala Rûmetê li jêrê mala me ye. Li jêrê mala me pirtûkxaneyê mezin heye. Mala Rûmetê li çepê pirtûkxaneyê ye. Di navbera wan de xaniyek heye.

Berfîn: Baş e, malên me nêzîkî hev in. Lê mala Rojdayê ji malên me dûr e. Mala Rojdayê li taxa Jîngehê ye. Taxa Jîngehê taxa herî jêr a bajêr e.

Dilgeş: Em bi meşê nikarin herin mala Rojdayê, lê otobûs diçin heta ber mala wê.



Beşa 16. Dema nivîsînê

Li gorî agahiyên jorîn bersiva pirsiyarên jêrîn bidin. !

1. Mala Berfînê li ku ye?

.....

2. Mirov çawa dikare biçe mala Berfînê?

.....

3. Mala Dilgeş li ku ye?

.....

4. Li pêşiya mala Dilgeş çi heye?

.....

5. Mala Rojdayê li kîjan taxê ye?

.....

NOTÊN UNÎTEYA 9.

Institut kurde de Paris

FERHENGOK

A

Adar: Mart

Agir: Ateş

Agirkuj: İtfaiyeci

Ajel: Hayvan

Ajotin: Sürmek

Alî: Yön

Alîkar: Yardımcı

Alîkarî: Yardım

Alîkariya bilez: İlk yardım

Amade: Hazır

Amade bûn: Hazır olmak,
hazır olma

Armanç: Amaç

Asîman: Gökyüzü

Av: Su

Avjenîkirin: Yüzmek

Avjenî: Yüzme

Avmêwe: Meyve suyu

Awa: Şekil

Axaftin: Konuşmak,
konuşma

B

Bager: Kasırğa

Bahoz: Fırtına

Bajar: Şehir

Bakur: Kuzey

Balafir: Uçak

Balkêş: Dikkat çekici

Bapîr: Dede

Bar: Yük

Baran: Yağmur

Başûr: Güney

Bav: Baba

Baxçeyê ajelan: Hayvanat
bahçesi

Bazargeh: Alışveriş merkezi

Bejin: Boy

Ber: Ürün

Beran: Koç

Berf: Kar

Berî: Önce

Berma: Artık, kalıntı

Bersiv: Cevap

Beş: Bölüm

Betlane: Tatil

Beyanî baş: Günaydın

Bêdeng: Ünsüz harf

Bêhn: Koku, nefes

Bêhnkirin: Koklamak

Bêhnvedan: Teneffüs

Bêje: Sözcük

Bihar: Bahar

Bihîşt: Cennet

Binefşî: Mor

Bingehîn: Temel

Bira: Kardeş

Birin: Götürmek

Birîn: Yara

Birû: Kaş

Biserçûyi: Tarihi geçmiş

Bisiklêt: Bisiklet

Bisk: Zülûf

Bîrkarî: Matematik

Bûn: Olmak

C

Carinan: Bazen

Cemidî: Soğuk

Cêwî: İkiz

Cih: Yer

Cil: Elbise

Cotkar: Çiftçi

Ç

Çalakî: Faaliyet, etkinlik

Çapûtê pêçanê: Sargı bezi

Çare: Çözüm

Çarşem: Çarşamba

Çav: Göz

Çavkanî: Kaynak

Çawa: Nasıl

Çend: Kaç

Çep: Sol

Çewt: Yanlış

Çêçik: Civciv

Çêlek: İnek

Çi: Ne

Çima: Niçin

Çira: Işık, lamba

Çirayên hatûçûyê: Trafik ışıkları

Çiriya paşî: Kasım

Çiriya pêşî: Ekim

Çiya: Dağ

Çopdank: Çöp sepeti

Çûk: Kuş

D

Dan: Ögün

Dapîr: Nine

Darqîtik: Çelik çomak

Daşir: Tuvalet

Dawî: Son

Dê: Anne

Dêm: Yanak

Dem: Zaman

Demsal: Mevsim

Deng: Ses

Dengdêr: Ünlü harf

Derew: Yalan

Deryaya Spî: Akdeniz

Dest: El

Destpêk: Başlangıç

Destşok: Lavabo

Dev: Ağz

Dever: Yöre

Dew: Ayran

Dêm: Yanak

Dilşa: Neşeli, mutlu

Diran: Diş

Dirêj: Uzun

Dîrok: Tarih

Dîrokî: Tarihi

Dor: Sıra

Du: İki

Duşem: Pazartesi

Dûr: Uzak

E

Enî: Alın

Enîşk: Dirsek

Erd: Yer

Erê: Evet

Ewr: Bulut

Ewrî: Bulutlu

Ez: Ben

Ê

Êvar: Akşam

Êzing: Odun

F

Ferheng: Sözlük

Ferhengok: Sözlükçe

Firavîn: Öğle yemeği

Firingî: Domates

G

Gel: Halk

Gelo: Acaba

Germ: Sıcak

Geştûger: Seyahat

Gilyaz: Kiraz

Giran: Ağır

Goşt: Et

Govend: Halay

Guh: Kulak

Guhdar: Dinleyici

Guhdarikirin: Dinlemek

Gul: Gül

Gulan: Mayıs

Gund: Köy

Gundî: Köylü

H

Hatûçû: Trafik

Havîn: Yaz

Hawar: İmdat

Hefte: Hafta

Henek: Şaka

Hestî: Kemik

Heval: Arkadaş

Hevnasîn: Tanışma

Hewza avjeniyê: Yüzme havuzu

Hezkirin: Sevmek

Hêk: Yumurta

Hêlîn: Yuva

Hênîk: Serin

Hêz: Kuvvet, güç

Hinar: Nar

Hingiv: Bal

Hişk: Sert

Hola werzişê: Spor salonu

Huner: Sanat

Hûn: Siz

Hûrbîn: Mikroskop

Î

Îlon: Eylül

În: Cuma

Încas: Erik

Îro: Bugün

Îsal: Bu yıl

J

Jan: Sızı

Jêbir: Silgi

Jêbirin: Silmek

Jêr: Aşağı

Jêrîn: Aşağıdaki

Jimare: Sayı

Jimartek: Abaküs

Jin: Kadın

Jiyan: Yaşam

Jijo: Kirpi

Jîngeh: Yaşam alanı

Jîngehparêz: Çevreci

Jîngehparêzî: Çevrecilik

Jor: Yukarı

Jorîn: Yukarıdaki

Jûr: Oda

K

Kalek: Kaburga dolması

Kanûna paşî: Ocak

Kanûna pêşî: Aralık

Kar: İş

Keç: Kız

Kelandin: Kaynatmak

Kelûpel: Araç gereç

Ker: Eşek

Kesk: Yeşil

Keştî: Gemi

Kevanî: Ev hanımı

Kevir: Taş

Kevz: Yosun

Kêfxweş: Sevinçli, mutlu

Kêm: Az

Kêzika circirkê: Ağustos böceği

Kin: Kısa

Kiras: Entari

Kirîn: Almak

Kirin: Yapmak

Kîso: Kaplumbağa

Kom: Grup, kulüp

Komelayetî: Sosyal Bilgiler

Komguhêz: Toplu taşıma

Kulîlk: Çiçek

Kur: Oğul

Kurmori: Karınca

Kurt: Kısa

Kutîlk: İçli köfte

Kûr: Derin

L

Laş: Beden

Leheng: Kahraman

Lêv: Dudak

Ling: Ayak

Lîstîk: Oyun

Lîstîkvan: Oyuncu

Lîstîkvanî: Oyunculuk

M

Malbat: Aile

Malper: Web sitesi

Mam: Amca

Mamik: Bilmece

Mamoste: Öğretmen

Mar: Yılan

Masî: Balık

Mast: Yoğurt

Meh: Ay

Mehîr: Ayran çorbası

Meşk: Yayı

Met: Hala

Mezin: Büyük

Mêr: Erkek

Mêwe: Meyve

Mijang: Kirpik

Mijar: Konu

Mil: Omuz

Mişmiş: Kayısı

Mikrob: Mikrop

Mîna: Gibi

Mû: Kıl

N

Name: Mektup

Nan: Ekmek

Nanpêj: Fırıncı

Nav: Ad

Navber: Ara

Navnîşan: Adres

Neh: Dokuz

Nexşe: Harita

Nexweş: Hasta

Nexweşxane: Hastahane

Neynûk: Tırnak

Nêrîn: Bakmak

Nêzdeng: Yakın sesli

Nêzîk: Yakın

Nivîs: Yazı

Nivîsîn: Yazmak, yazma

Nîsan: Nisan

Nîşane: İşaret

Nîşaneyên hatûçûyê: Trafik
işaretleri

Nîv: Yarım

Nîvro: Öğlen

Nûjdar: Doktor

P

Pace: Pencere

Paqij: Temiz

Paqijî: Temizlik

Paqijkirin: Temizlemek

Parastin: Savunmak

Parêzer: Avukat

Parza: Aşı

Paş: Arka

Patik: Ense

Payîz: Sonbahar

Pel: Yaprak

Pembû: Pamuk

Peya: Yaya

Peyabor: Yaya geçidi

Peyam: Mesaj

Peyarê : Kaldırım

Peyker: Heykel

Pez: Küçük baş hayvan

Pê: Ayak

Pêjgeh: Mutfak

Pêkenok: Fıkra, gülmece

Pênûs: Kalem

Pênûsdank: Kalemlik

Pêş: Ön

Pêşangeh: Sergi

Pêşî: Önce

Pêwîst: Gerekli

Pêxwarin: Kahvaltılık, katık

Pir: Çok

Pirs: Soru

Pirtûk: Kitap

Pirtûkxane: Kütüphane

Pisman: Amca oğlu

Piştî: Sonra

Pîr: Yaşlı

Pîrozkirin: Kutlamak

Pîroz: Kutlu

Pîrozbahî: Kutlama

Pîşe: Meslek

Pol: Sınıf

Por: Saç

Poz: Burun

Q

Qelandin: Kavurmak

Qelî: Kavurma

Qijik: Karga

Qîrik: Boğaz

Qîrîn: Bağırmaq

Quling: Turna

R

Ran: Bacak

Rast: Doğru, sağ

Rastkêş: Cetvel

Razan: Uyumak, uyuma

Rewş: Durum

Rewşa hewayê:
Hava durumu

Rê: Yol

Rêvebir: Yönetici

Rêzik: Kural

Roj: Güneş

Rojane: Günlük

Rojava: Batı

Rojhilat: Doğu

Rojnivîsk: Günlük

Ronî: Aydın, aydınlık

Rû: Yüz

Rûniştekan: Sıra

Rûniştin: Oturmak, oturma

Rûvî: Tilki

S

Sal: Yıl

Salname: Takvim

Sar: Soğuk

Sayî: Açık hava

Serî: Baş

Serkeftin: Başarmak, başarı

Serma: Soğuk

Serşok: Banyo

Seyrangeh: Piknik alanı

Sêv: Elma

Sibat: Şubat

Sing: Göğüs

Sirûd: Marş

Siruşt: Doğa

Sî: Otuz

Spartek: Ödev

Spas: Teşekkür

Stran: Şarkı

Strîn: Şarkı söylemek

Ş

Şagirt: Öğrenci, çırak

Şaneşîn: Balkon

Şano: Tiyatro

Şaş: Yanlış

Şaşî: Yanlışlık

Şeh: Tarak

Şev: Gece

Şilî: Yağış, yağışlı

Şivan: Çoban

Şîr: Süt

Şîrîn: Tatlı

Şîv: Akşam yemeği

Şopandin: Takip etmek,
izlemek

Şor: Tuzlu

T

Tamsar: Tatsız

Tarî: Karanlık

Taşî: Kahvaltı

Tax: Mahalle

Taybet: Özel

Taybetî: Özellik

Tebax: Ağustos

Tehl: Acı

Temaşekirin: İzlemek,
seyretmek

Tenduristî: Sağlık

Tenî: İs

Teytok: Seksek oyunu

Tilî: Parmak

Tirî: Üzüm

Tirşik: Güveç

Tişt: Şey

Tîp: Harf

Tîpên girdek: Büyük harfler

Tîpên hûrdek: Küçük harfler

Tirmeh: Temmuz

To: Kaymak

Toraq: Çökelek

Tû: Dut

Tûj: Acı

V

Vala: Boş

Valahî: Boşluk

Veşartok: Saklambaç

Vexwarin: İçmek, içme

Vexurek: İçecek

W

Welat: Vatan

Werdek: Ördek

Werziş: Spor

Wesayîten komguhêz: Toplu
taşıma araçları

Wêne: Resim



X

Xaçepirs: Bulmaca

Xal: Dayı

Xaltî: Teyze

Xanî: Ev

Xar: Misket, bilye

Xebatkar: Çalışan

Xeberoşk: Masal

Xetîre: Meşale

Xezal: Ceylan

Xêz: Çizgi

Xêzik: Çizgi

Xiyar: Salatalık

Xizmetkar: Hizmetçi

Xort: Genç, delikanlı

Xox: Şeftali

Xurek: Yiyecek

Xurt: Güçlü

Xwarin: Yemek

Xwe: Kendi

Xwêdan: Terlemek, ter

Xwedîkirin: Beslemek

Xwelî: Kül

Xwendekar: Öğrenci

Xwendin: Okumak

Xweş: Güzel

Xweşav: Hoşaf

Xwê: Tuz

Xwişk: Kız kardeş

Y

Yek: Bir

Yeke: Ünite

Yekem: Birinci

Yekşem: Pazar

Z

Zanîngeh: Üniversite

Zarok: Çocuk

Zebeş: Karpuz

Zer: Sarı

Zevî: Tarla

Zêde: Fazla

Zêr: Altın

Ziman: Dil

Zivistan: Kış

Zozan: Yayla

Zûgotinok: Tekerleme

Institut Kulte de Paris

ÇAVKANÎ:

1. Emîr Celadet Bedir Xan&Roger Lescot, Kûrtçe Dilbilgisi (Kurmancî), Weşanên Doz, İstanbul: 1991
2. Kadri Yıldırım, Kûrtçe Dilbilgisi (Kurmancî Lehçesi), MAÜ Yaşayan Diller Enstitüsü Yayınları, Mardin: 2012
3. Mîkaîl Bilbil&Bahoz Baran, Rêzimana Kurmancî, Weşanên Enstîtuya Amedê, Diyarbekir: 2008
4. D.Îzolî, Ferheng: Kurdî-Tirkî, Tirkî-Kurdî, Weşanên Deng, İstanbul: 2002
5. Zana Farqînî, Ferhenga Kurdî-Tirkî, Weşanên Enstîtuya Kurdî ya Stenbolê, Stenbol: 2005
6. Zana Farqînî, Ferhenga Tirkî-Kurdî, İstanbul Kürt Enstitüsü Yayınları, İstanbul: 2000
7. M.Mamîsanij, Mehmed Uzun, J.Îhsan Espar, Ferhengê Kirmanckî (Zazakî)-Tirkî, Weşanxaneyê Vateyî, Stenbol: 2009
8. Grûba Xebate ya Vateyî, Rastnûştîşê Kirmanckî(Zazakî), Stenbol: 2005
9. Ordîxanê Celîl, Celîlê Celîl, Mesele û Metelokên Gelê Kurd, Enstîtûta Kurdzaniyê, Wien: 2005
10. Kovara Hawar (1932-1945), Weşanên Nûdem, Stockholm: 1998
11. Kovara Ronahî (1942-1945), Kombenda Kawa Bo çanda Kurdî, Erbil: 2001
12. Xwendina Kurdî Bo Pola Sisêya Bineretî, Hewlêr: 2008
13. Ramazan Pertev, Zarok û Çîrok (Destpêka Pedagojiya Kurdî), Weşanên Doz, Stenbol: 2008
14. Emîn Ebdulqadir, Hozan û Şanogeriya Zarokan di Edebî Kurdî de, Weşanxaneya Spîrêz, Hewlêr: 2007
15. Kovara Kepîr, Duhok: 2010
16. Zeynelabîdîn Zinar, Xwençe, Stocholm: 1989-1993
17. Mehmûd Lewendî, Kovara Hêlîn, Stocholm: 1996
18. Heciyê Cindî&Emînê Evdal, Folklor Kurmanca, Weşanên Avesta, Stenbol: 2008



Institut kurde de Paris